

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Pitäjänmäen Patterimäen Raide-Jokerin asemakaavan muutos (nro 12434)

Vuorovaikutusraportin sisältö

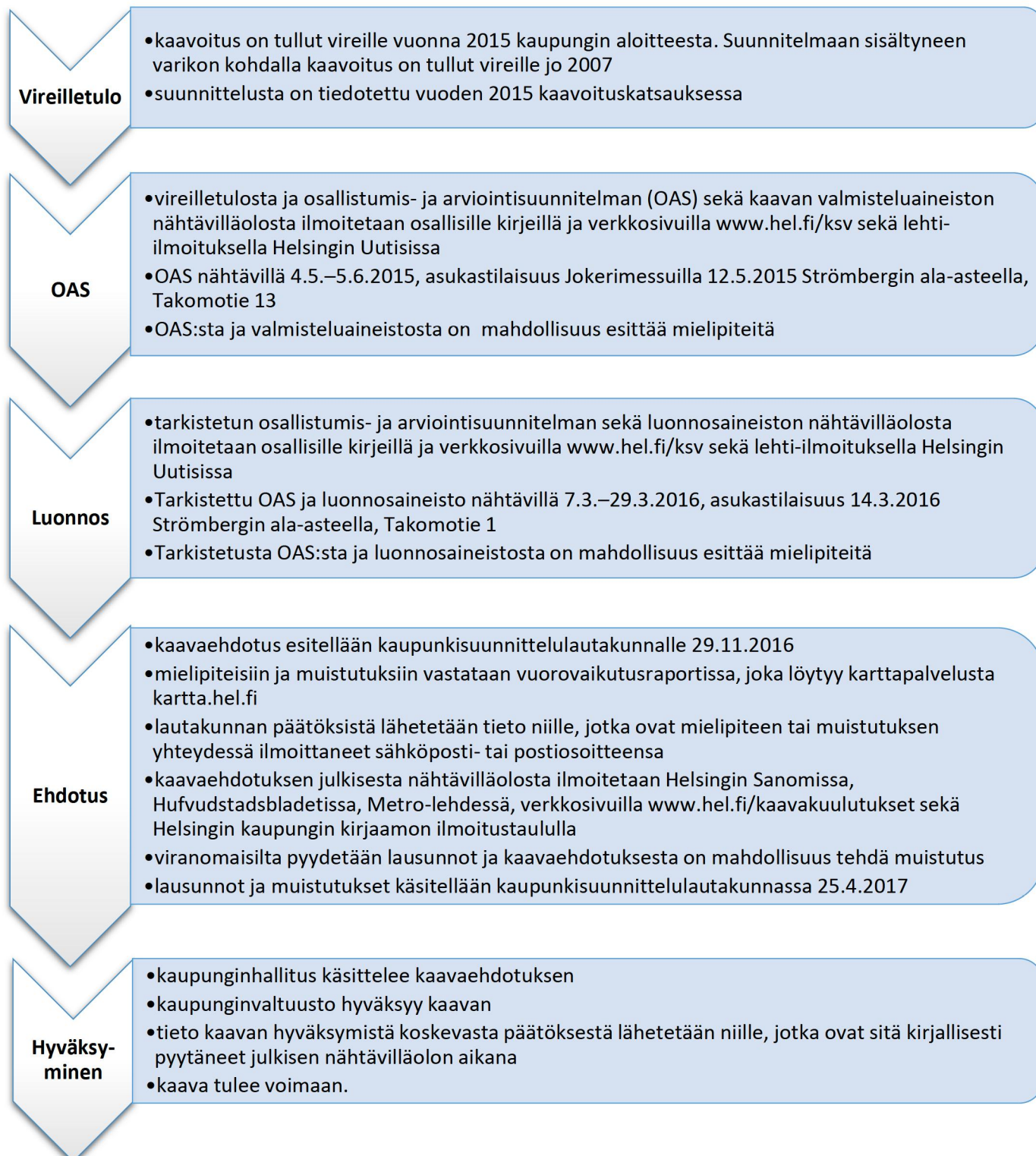
Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot asemakaavan muutoksen valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITE

Asukastilaisuuksien 12.5.2015 ja 14.3.2016 muistiot

Kaavoituksen eteneminen

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo
4.5.–5.6.2015

Viranomaisten kannanotot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin kannanotot seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- Helsingin taidemuseo
- Museovirasto
- kaupunginmuseo
- kiinteistöviraston geotekninen osasto
- kiinteistöviraston tilakeskus
- kiinteistöviraston tonttiosasto
- liikuntavirasto
- pelastuslaitos
- rakennusvalvontavirasto
- rakennusvirasto
- ympäristökeskus
- Espoon kaupunki

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) toteaa, että Raide-Jokeri on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2015:n ensimmäiselle kaudelle (2016–2025) priorisoitu hanke.

Koska alueen joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät, tulee maankäyttö suunnitella tehokkaaksi. Pitäjänmäentien bussipysäkkien mitoituksessa on huomioitava alueen tiheä bussiliikenne. Pysäkkien pituus on mitoitettava kahdelle telibussille. Pajamäentien liittymässä sijaitsevat Talin siirtolapuutarhan bussipysäkit toimivat myös ajantasauspysäkkeinä, joten ne tulisi sijoittaa pysäkkilevennykseen.

Raide-Jokerin linjaukselle on varattava Pitäjänmäentien poikkileikkauksessa riittävä tila raitiotien omalle kaistalle sekä pysäkeille. Linjauksen tilavarauksen pitää perustua valmisteilla olevaan Raide-Jokerin hanke-suunnitelmaan.

Vastine

HSL:n kanssa käytyjen keskustelujen perusteella pysäkkisyvennysten toteuttaminen Pitäjänmäentielle ei ole välttämättömyys, sillä ajantasauksen voi siirtää toisaalle linjan reitin varrelle. Asemakaavassa määritellyissä katualueen rajoissa on kuitenkin mahdollistettu pysäkkisyvennysten toteutus Pitäjänmäentielle, jos niille ilmenee myöhemmin tarvetta.

Asemakaavassa määritelty katualueen leveys perustuu kaavan liitteenä olevaan liikennesuunnitelmaan, joka on tehty Raide-Jokerin hankesuunnitelman pohjalta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto toteaa, että alueella sijaitsee käytössä olevia vesihuoltolinjoja sekä tärkeä päävesijohto, jotka tulee huomioida alueen maankäytön suunnittelussa. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon ja mahdollisten johtosiirtojen tarve sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Alustava vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen tulee laatia kaavoituksen yhteydessä ja esittää kaavaselostuksen osana.

Vastine

Vesihuoltolinjat ja niiden siirrot on huomioitu kaavamuutoksen valmistelussa. Alustavia johtosiirtoja ja kustannuksia on käsitelty Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa 2015. Muilta osin HSY:n näkemykset huomioidaan myöhemmin laadittavassa täydennysrakentamista koskevassa kaavamuutoksessa.

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaite (HKL) katsoo, että pikaraitiotie tulee sijoittaa omalle väylälleen ja sille tulee myös taata esteetön kulku. Liikennöintiolosuhteet tulee tehdä niin, että valo-ohjaamon vasemmalle kääntyminen raitiotien yli on estetty. Jalankulkijoiden suojateitä tulee osoittaa harkiten raitiotieradan yli ja vain sellaisiin kohtiin, jossa se ei hidasta raitiovaunun kulkua. Liikennelaitos muistuttaa, että pikaraitioliikenne aiheuttaa melu- ja värinähaittoja, jotka tulee huomioida raitiotien lähialueen kiinteistöjen suunnittelussa.

Kaavoituksen raitiotiesuunnittelussa tulee jatkossa käyttää valmistamassa olevaa Ksv:n ja HKL:n yhteistä raitiotien suunnitteluohjetta, jossa määritellään raitiotien ja pikaraitiotien katutilasta vaatima tilantarve, jonka toteutumisesta tulee kaavoituksessa huolehtia.

Vastine

Asemakaava on laadittu kaavan liitteenä olevan liikennesuunnitelman pohjalta. Liikennesuunnitelma on tehty HKL:n kommenttien mukaisesti.

Kiinteistöviraston tilakeskus ilmoittaa, että rakennusviraston varikko-toiminta on siirtynyt rakennusvirastosta erotetulle Staralle. Tarve uuteen tukikohtaan on lykkääntynyt Atomitien varikon saatua jatkoaikaa, mutta varaustarve Patterinmäen maanalaiselle varikolle on edelleen olemassa.

Vastine

Nyt valmisteltavassa asemakaavan muutoksessa on varauduttu Patterinmäen maanalaisen varikon tilavaraukseen. Varikkoa varten laaditaan erillinen asemakaavan muutos myöhemmin.

Helsingin taidemuseo esittää, että Patterinmäen kaltaisella täydennysrakentamisalueella julkisen taiteen avulla voitaisiin vahvistaa alueen identiteettiä ja osaltaan luoda viihtyisää rakennettua ympäristöä. Kaa-voitusvaiheessa on hyvä nostaa esiin näitä mahdollisia taiteen sijoituspaikkoja.

Museoviraston ja kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Helsingin kaupunginmuseo lausuu kyseessä olevasta asiasta.

Kaupunginmuseon lausunto kiinteiden muinaisjäännösten osalta koskee itse Patterinmäkeä, jonne suunnitellaan asemakaavan muutosta tulevaa Raide-Jokerin pikaraitiotietä varten.

Patterinmäellä sijaitsee merkittävä ensimmäisen maailmasodan aikana rakennetun Helsingin maalinnoituksen tukikohta ja mm. tykkitie. Kaikki ensimmäisen maailmasodan aikaiset rakenteet ovat muinaismuistolain (295/1963) mukaan kiinteitä muinaisjäännöksiä ja siten lain suojaamina ne pitää merkitä asemakaavaan sm -merkinnällä. Myös toisen maailmansodan linnoitteita käsitellään samalla tavoin, mutta niitä ei vielä suojella kaavoissa sm -merkinnällä. Raide-Jokerin tunneliaukot tulee sijoittaa riittävän kauaksi linnoitteista ja tykkitiestä ja tunnelin louhinta suorittaa linnoitteita vahingoittamatta. Samoin on otettava huomioon erilaisten ilma- ja poistumiskuilujen paikat ja maanpäälliset rakenteet sekä kalliovarikon sisäänajo ja varikon maanpäälliset toiminnat linnoituksen rakenteisiin nähden. Kaupunginmuseon mielestä varikkoa ei tule sijoittaa aiemmin esitettyjen suunnitelmien mukaisena aivan linnoitusten viereen.

Suunnittelualueen läpi kulkee muinaismuistolain suojelema tykkitie. Se täytyy ottaa huomioon suunnittelussa säilyttämällä se asuinalueen läpi menevänä ulkoilutienä. Kaupunginmuseo esittää, että suunnittelualueen muuhun rakennuskantaan liittyvät mahdolliset suojelutavoitteet selvitetään asemakaavatyön yhteydessä. Kaupunginmuseo osallistuu arvotustyöhön.

Vastine

Raide-Jokerin tunneli ei edellytä maan päälle nousevia erillisiä pystykuiluja. Tunnelin edellyttämät hätäpoistumis-, ilmanvaihto- ja savunpoistojärjestelyt on suunniteltu toteutettavaksi tunnelin suuaukkojen kautta. Maanalaisen yleiskaavan mukaiselle yhdyskuntateknistä huoltoa varten olevalle tilavaraukselle laaditaan erillinen asemakaavan muutos myöhemmin.

Asemakaavassa määrätään, että maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille tai rakenteille, kaduille eikä puuistutuksille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille.

Ympäristökeskus pitää poikittaisen raideliikenteen kehittämistä erittäin kannatettavana. Pikaraitiotiereitin varrella tiivis täydennysrakentaminen tukee mm. joukkoliikenteen kulkutapaosuudelle ja ilmastonmuutoksen hillinnälle asetettuja tavoitteita.

Kaavan tulee mahdollistaa rakentaminen vuoden 2021 alusta voimaan tulevien energiatehokkuusvaatimusten mukaisesti. Kaavan jatkovalmistelussa tulee esittää kuvaus hulevesistrategian mukaisesta hulevesien hallinnan järjestelyistä. Hulevesien hallinnassa tulee varautua kasvaviin sademääriin ja rankkasateisiin.

Suunnittelualueelle sijoittuu useita Helsingin luontotietojärjestelmän kohteita. Pajamäen linnoituskallion (35/91) hyvin arvokas I arvoluokan kasvillisuuskohte sijoittuu samalle alueelle kuin muinaismuistolailla suojeltu ensimmäisen maailmansodan maalinnoituksen tukikohta. Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 ehdotuksessa esitetään Patterimäen perustamista luonnonsuojelualueeksi sen kallionlaella olevan monipuolisen ketokasvillisuuden perusteella. Luonnonsuojelualueita perustettaessa alue rajataan siten, että liikennealue ja mahdolliset varikkotoimintojen maanpäälliset alueet jäävät rajauksen ulkopuolelle.

Kaavamuutosalueen metsäiset kalliot ja jyrkänteet sekä länsiosan kiihahkot lehtoalueet kuuluvat Talin arvokkaaseen metsään ja ne on osoitettu metsäluonnon monimuotoisuuskohteiksi. Metsäalueet sisältävät metsäluonnon monimuotoisuusohjelman kriteeriluokkien II ja III kuviota. Patterimäeltä on metsäinen yhteys lounaaseen ja tätä kautta Talin metsäalueelle. Yhteydellä on merkitystä myös liito-oraville. Patterimäellä on lisäksi tärkeä merkitys rakennetun alueen sisään jäävänä metsäisenä ulkoilualueena. Arvokkaat virkistysalueet tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman laajoina. Rakentamisen aikana tulee huolehtia myös siitä, ettei Pajamäenojaan ja sitä kautta Mätäjokeen kulkeudu huomattavia määriä kiintoainesta.

Pitäjänmäentien liikenne aiheuttaa ilmanlaatu- ja meluhaittoja ja myös pikaraitoliikenne aiheuttaa melu- ja mahdollisesti myös tärinää tai runkoääniä. Alueen jatkosuunnittelua varten tulee tehdä ilmanlaatu- ja meluvaikutusarviointi. Vaikutusten arviointi tulee kohdistaa myös jo olemassa oleviin asuinrakennuksiin sekä virkistysalueelle.

Raide-Jokerin linjausta siirrettiin hankesuunnitelmassa aikaisempia suunnitelmia lähemmäs Arinatien tonttien rajaa lähivirkistysalueen säästämiseksi mahdollisimman yhtenäisenä.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee lähellä Teknos Oy:n maalitehdasta, joka on mahdollista suuronnettomuusvaaraa aiheuttava kohde. Tehaan konsultaatiovyöhykkeen laajuus on 1 km, ja kaavamuutosalue sijoittuu vyöhykkeen sisään. Jatkosuunnittelussa on selvitettävä tuotantolaitoksen toimintaan liittyvät riskit onnettomuusvaaran kannalta. Lisäksi asiasta on pyydettävä lausunto Tukesilta ja pelastusviranomaiselta. Maalitehtaan toiminnasta voi aiheutua kaavamuutosalueelle mm. melu- ja hajuhaittoja. Toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tulee arvioida.

Vastine

Asemakaavan raja-alue on pienentynyt luonnosvaiheen jälkeen ja tämä asemakaava sisältää vain Raide-Jokerin osuuden ja sen vaatimat liikennejärjestelyt. HKR:n maanalaisen varikon maanpäälliset osat eivät kuulu enää kaava-alueeseen ja tullaan kaavoittamaan myöhemmin. Viheralueiden suunnittelu ja mm. luonnonsuojelualueita koskevat kysymykset tullaan ratkaisemaan myöhemmässä vaiheessa. Samoin asuinrakentaminen, siihen liittyvät hulevesikysymykset sekä ilmanlaatu- ja meluvaikutusarviointi tullaan ratkomaan myöhemmin laadittavan kaavan puitteissa. Pikaraitiotien liikenteestä aiheutuva runkomelu ja tärinä tulee lähtökohtaisesti torjua radan rakenteissa.

Teknos Oy:n toiminnan riskit on selvitetty työn aikana. Kohteesta on laadittu onnettomuuksien vaikutusten arviointi, johon kuuluvia pääasiallisia osatehtäviä ovat vaarojen tunnistaminen potentiaalisten ongelmien analyysillä, vaarojen luokittelu ja seurausten analysointi mallintamalla. Tulosten perusteella ei todettu raideliikenteeseen kohdistuvia seurauksia, jotka aiheuttaisivat liian voimakasta lämpösäteilyä, räjähdyspainevaikutuksia tai ilman haitallisten yhdisteiden pitoisuuksia raideliikenteen matkustajille.

Mahdollisten suurten onnettomuuksien, kuten tulipalojen sattuessa teollisuusalueella tai muuallakin Raide-Jokerin varrella, on kuitenkin mahdollista, että pääsyä onnettomuusalueelle rajoitettaisiin operatiivisen toiminnan aikana.

Teollisuuslaitosten normaalista toiminnasta ei ole arvioitu koituvat sellaisia melu- tai hajuvaikutuksia, jotka kohdistuisivat merkittäväällä tavalla raitiotieliikenteeseen tai sen matkustajiin.

Selostusta on täydennetty teollisuusalueiden vaikutusten osalta.

Espoon kaupunki pitää Patterimäen asemakaavamuutosta hyvänä ja asianmukaisena hankkeena ja osallistuu Espoon rataosuudella Raide-Jokerin asemakaavoitukseen ja suunnittelu yhteistyöhön Helsingin kaupungin kanssa. Asumisen ja työpaikkojen rakentaminen pikaraitiotien varsille on perusteltua joukkoliikenneinvestoinnin hyödyntämistä. Erityisen tärkeänä Espoon kaupunki pitää asemakaavoituksen ja kaupunkirakenteen sovittamista yhteen kaupunkien rajakohdan molemmin puolin. Raide-Jokeriin liittyvät Asemakaavahankkeet käynnistyvät Espoon puolella syksyllä 2015. Espoon kaupungilla ei ole huomautettavaa Patterimäen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Kiinteistöviraston tonttiosastolla ja geoteknisellä osastolla, liikuntavirastolla, pelastuslaitoksella, rakennusvirastolla ja rakennusvalvontavirastolla ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta lausuttavaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä valmisteluaineistoa koskevista viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä.

Kaavamuutosaluetta on supistettu aikataulusyistä koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta koskevaa aluetta. Suurin osa kannanotoista kohdistui supistetun kaava-alueen ulkopuolisiin asioihin ja nämä kannanotot otetaan huomioon myöhemmin muun alueen kaavoituksen yhteydessä.

Yhteenveto mielipiteistä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä valmisteluaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 17 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa ja puhelimitse.

Mielipiteet kohdistuivat pääosin täydennysrakentamiseen, viheralueisiin sekä Raide-Jokerin liikenteeseen ja raidelinjaukseen

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä. Suurin osa kannanotoista kohdistui supistetun kaava-alueen ulkopuolisiin asioihin ja nämä kannanotot otetaan huomioon myöhemmin muun alueen kaavoituksen yhteydessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta esitettyihin mielipiteisiin on vastattu kootusti yhdessä luonnoksesta esitettyjen mielipiteiden kanssa alkaen sivulta 15.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 12.5.2015

Asukastilaisuudessa 12.5.2015 keskusteltiin enimmäkseen Raide-Jokerihankkeesta ja muista liikenneasioista sekä niiden vaikutuksesta Patterimäen metsäalueeseen. Asukastilaisuus oli Jokeri-messujen yhteydessä.

Luonnosaineiston nähtävilläolo 7.3.–29.3.2016

Kuten edellä todettu, kaavaluonnoksen nähtävilläolovaiheen jälkeen on kaava-alueita muutettu merkittävästi pienemmäksi. Täydennysrakentamiseen suunnitellut uudet tontit ja kadut, HKR:n kalliovarikko ja siihen liittyvä yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva ET-tontti sekä viher- ja urheilualueita koskeva kaavan päivittäminen mm. luonnonsuojelun ja linnoitusten suojelun tavoitteet huomioivaksi, on aikataulusyistä jätetty pois tästä kaavaehdotuksesta.

Luonnosvaiheessa esitetystä kaava-alueesta on siis asemakaavaehdotukseen otettu mukaan vain raidelinjan vaatima alueen osa siihen liittyvine välttämättömine liikennejärjestelyineen. Muun alueen osalta kaavatyötä on tarkoitus jatkaa vuoden 2017 aikana. Jo annetut mielipiteet ja kannanotot otetaan tällöin huomioon suunnittelutyössä. Muuta aluetta koskevasta kaavaehdotuksesta tullaan pyytämään myös lausunnot kaavaluonnokseen kantaa ottaneilta tahoilta.

Viranomaisten kannanotot

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Museovirasto
 - Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
 - Helsingin taidemuseo
 - kaupunginmuseo
 - kiinteistöviraston geotekninen osasto
 - kiinteistöviraston tilakeskus
 - kiinteistöviraston tonttiosasto
 - liikuntavirasto
 - pelastuslaitos
 - rakennusvalvontavirasto
 - rakennusvirasto
 - ympäristökeskus
 - Rakentamispalvelu (Stara)
-

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista ja niihin annetut vastineet

Rakentamispalvelu Stara toteaa, että Atomitien tukikohdasta luopuminen ei ole ajankohtaista, mutta esittää, että Patterimäen alueen kaava-luonnoksessa ja Raide-Jokerin yksityiskohtaisessa linjauksessa huomioidaan maanalaisen kalliotukikohdan sijoittamisedellytysten säilyminen suunniteltuun paikkaan. Tämän lisäksi Patterimäessä tällä hetkellä toimivan hiekka- ja suolasiilon toimintaedellytykset tulee jatkossakin turvata.

Vastine

Nyt valmisteltavassa asemakaavan muutoksessa on varauduttu Patterimäen maanalaisen varikon tilavaraukseen. Varikkoa varten laaditaan erillinen asemakaavan muutos myöhemmin. Patterimäessä tällä hetkellä toimivan hiekka- ja suolasiilon toimintaedellytyksiä ei muuteta tämän asemakaavamuutoksen yhteydessä.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pitää täydennysrakentamista perusteltuna joukkoliikenteen korkean palvelutason vuoksi ja toteaa, että täydennysrakentamisalueet sijaitsevat lähellä joukkoliikenteen pysäkkejä. HSL kiinnittää huomiota Takkatien pysäkin poistamiseen aluevarauksista, mutta katsoo, että joukkoliikenteen saavutettavuutta tulee tarkastella kokonaisuutena. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee vielä tutkia Strömberginkujan kohdalla olevan pysäkin ja polkupyöräliikenteen yhteensovittaminen.

Vastine

Strömberginkuja ei kuulu kaavamuutosalueeseen, mutta sen kohdalla olevan pysäkin ja polkupyöräliikenteen yhteensovittamista voidaan tarvittaessa tutkia alueelle myöhemmin laadittavan kaavamuutoksen yhteydessä. Muilta osin kaupunkisuunnitteluvirasto viittaa OAS-vaiheessa annettuun vastineeseen.

Ympäristökeskus toteaa, että Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 (Ylk 20.9.2015) esitetään Patterimäen perustamista luonnonsuojelualueeksi. Asemakaavaluonnoksessa alue on osoitettu VL/s-1 -merkinnällä. Kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusviraston ja ympäristökeskuksen maastokäynnillä 24.2.2016 on sovittu luonnonsuojelualueeksi perustettavan alueen osoittamisesta asemakaavassa SL-merkinnällä. Ympäristökeskus katsoo, että Patterimäen länsijyrkänteen ja sen alusmetsän luontoarvot sekä maisemalliset arvot tulevat väistämättä heikentymään varikon maanpäällisten osin rakentamisen myötä ja jatkosuunnittelussa tulee pyrkiä välttämään ja lieventämään varikon maanpäällisten toimintojen luontoarvoille aiheuttamia haittoja. Patteri-

mäeltä on metsäinen yhteys lounaaseen ja tätä kautta Talin metsäalueelle. Yhteydellä on merkitystä myös liito-oraville ja keväällä 2016 alueella tehtävän liito-oravakartoituksen tulokset tulee jatkosuunnittelussa ottaa huomioon.

Kaavaluonnoksesta jää epäselväksi, miten asemakaava edistää ekologista kestävyttä muutoin, kuin mahdollistamalla pikaraitiotien rakentamisen ja täydennysrakentamisen sekä kävely- ja pyöräily-yhteyksien parantamisen. Kaavaratkaisu edellyttää hulevesien imeyttämistä ja pidättämistä tonteilla. Kaavan jatkovalmistelussa tulee esittää hulevesistrategian mukainen kuvaus hulevesien hallinnasta ja täydentää kaavamääräyksiä tältä osin.

Rakentamisen aikana tulee huolehtia siitä, ettei Pajamäenojaan tai Mätäjokeen kulkeudu huomattavia määriä kiintoainesta, joka olisi haitaksi meritaimenelle.

Liikenteen haittoihin liittyvät selvitykset ovat vasta tekeillä, joten haittojen lieventämiseen tarvittavia toimia tai suunnitteluratkaisuja ei voida arvioida. Tulee kuitenkin kiinnittää huomiota pikaraitiotiestä mahdollisesti aiheutuviin tärinä- ja /tai runkoäänihaittoihin sekä teollisuusalueen toiminnasta aiheutuviin raskaan liikenteen haittoihin.

Asemakaava-alueen pohjoispuolella sijaitsevan Teknos Oy:n maalitehtaan toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen onnettomuusvaaran kannalta tulee selvittää. Myös normaalitoiminnan ympäristöhaitat, kuten hajuhaitat, tulee arvioida. Ennen rakentamiseen ryhtymistä on syytä selvittää maaperän mahdollinen pilaantuneisuus ja kunnostustarve.

Vastine

Alueella on suoritettu liito-oravakartoitus vuosina 2014 ja 2016 Helsingin ympäristökeskuksen tilaamana. Kummallakaan kerralla kaava-alueelta ei ole löytynyt liito-oravia.

Asemakaavaratkaisu parantaa Mätäjoen ekologista jatkuvuutta. Asemakaava esittää, että nykyisellään betonisena siltarumpuna toteutettu Mätäjoen Pitäjänmäentien alitus avataan leveämmäksi, joka mahdollistaa yhdistetyn alikulun Mätäjoen uomalle ja kevyen liikenteen yhteydelle. Pitäjänmäentien alitus on arvioitu Mätäjoen valuma-alueen hulevesiselvityksessä ja suunnitelmassa (2014) erityiseksi tulvariskikohteeksi. Vuonna 1998 Strömbergin puistossa olikin erityisen paha tulva, jossa vesi nousi Strömbergintie 4 kiinteistön alakertaan. Esitetty yhdistetty alikulku vähentää myös Strömbergin puiston tulvariskiä.

Pikaraitiotien liikenteestä aiheutuva runkomelu ja tärinä tulee lähtökohteisesti torjua radan rakenteissa. Kaavassa on annettu raitiotien suun-

nittelua koskeva määräys, jolla pyritään varmistamaan, ettei raitiotieliikenteestä tulevaisuudessa aiheudu sen lähiympäristön rakennuksiin merkittävää runkomelu- tai värinähaittaa. Raitiotieliikenteen aiheuttaman runkomelun tai värinän torjuntatarvetta ja laajuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon raitiotien ympäristössä olevan nykyisen sekä nyt asemakaavoitettavan rakennuskannan lisäksi myös tuleva yleiskaavan mahdollistama rakentaminen radan läheisyyteen.

Teknos Oy:n toiminnan riskit on selvitetty työn aikana. Kohteesta on laadittu onnettomuuksien vaikutusten arviointi, johon kuuluvia pääasiallisia osatehtäviä ovat vaarojen tunnistaminen potentiaalisten ongelmien analyysillä, vaarojen luokittelu ja seurausten analysointi mallintamalla. Tulosten perusteella ei todettu raideliikenteeseen kohdistuvia seurauksia, jotka aiheuttaisivat liian voimakasta lämpösäteilyä, räjähdyspainevaikutuksia tai ilman haitallisten yhdisteiden pitoisuuksia raideliikenteen matkustajille.

Mahdollisten suurten onnettomuuksien, kuten tulipalojen sattuessa teollisuusalueella tai muuallakin Raide-Jokerin varrella, on kuitenkin mahdollista, että pääsyä onnettomuusalueelle rajoitettaisiin operatiivisen toiminnan aikana.

Teollisuuslaitosten normaalista toiminnasta ei ole arvioitu koituvat sellaisia melu- tai hajuvaikutuksia, jotka kohdistuisivat merkittäväällä tavalla raitiotieliikenteeseen tai sen matkustajiin.

Selostusta on täydennetty teollisuusalueiden vaikutusten osalta. Asemakaavaan on lisätty määräys, jonka mukaan maaperän mahdollinen pilaantuneisuus ja kunnostustarve tulee selvittää.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto ilmoittaa, että alueelle tulee laatia alustava vesihuollon yleissuunnitelma ja yleissuunnitelma kustannusarvioineen tulee esittää kaavaselostuksen osana. Pitäjänmäentiellä kulkeva jätevesiviemäri ja DN 200 jakeluvesijohto sijaitsevat tunnelissa korttelin 46022 kohdalla, mikä tulee merkitä asemakaavaan. Pitäjänmäentielle tontin 46022/10 itäpuolelle on asemakaavaluonnoksessa esitetty istutettava puurivi. Ko. kohdassa sijaitsee käytössä oleva DN 600 päävesijohto. Puurivin ja muiden rakenteiden etäisyyden DN 600 päävesijohdosta tulee olla vähintään 4 metriä.

Vastine

Vesihuoltolinjat ja niiden siirrot on huomioitu kaavamuutoksen valmistelussa ja huomioidaan Patterimäen alueen jatkosuunnittelussa. Alustavia johtosiirtoja ja kustannuksia on käsitelty Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa 2015. Korttelin 46022 alue sekä sitä sivuava katualueen osa ei kuulu käsiteltävänä olevaan supistettuun kaava-alueeseen.

HSY:n mainitsevat seikat otetaan huomioon, kun suunnittelua jatketaan kaavan luonnosvaiheen mukaisessa laajuudessa.

Museoviraston ja kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Helsingin kaupunginmuseo lausuu kyseessä olevasta asiasta.

Kaupunginmuseo toteaa, että Patterimäellä on runsaasti erilaisia ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteita ja tykkitie, jotka pitää merkitä asemakaavaan sm-merkinnällä ja tarkemmilla kaavamäärityksillä. Kukkulalla sijaitsee myös toisen maailmansodan aikainen ilmatorjuntapatteri ja ammusvarasto. Alueella tehtävistä toimenpiteistä on neuvoteltava kaupungin ympäristökeskuksen ja kaupunginmuseon kanssa. Raide-Jokerin tunnelin läntinen suuaukko on melko lähellä linnoitteita. Tunnelin rakennustyöt tulee suorittaa linnoitteita ja niiden ympäristöä vahingoittamatta.

Varikon suunnitellut rakennukset sijaitsevat RKY 2009 -kohteen alueella ja suojametsävyöhyke vähenisi varikon kohdalla merkittävästi. Kaupunginmuseon mielestä varikkoa ei tule sijoittaa aiemmin esitettyjen suunnitelmien mukaisena aivan linnoitusten viereen. Tykkitien itäosa tulee tuhoutumaan rakentamissuunnitelmien mukaan maanalaisen autohallin takia. Muinaisjäänökseen kajoamisesta tulee neuvotella Museoviraston kanssa ennen asemakaavaehdotusta. Kaupunginmuseo esittää, että suunnittelualueen olemassa olevaan rakennuskantaan liittyvät mahdolliset suojelutavoitteet selvitetään asemakaavatyön yhteydessä. Kaupunginmuseo osallistuu arvotustyöhön.

Vastine

Asemakaavassa määrätään, että maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille tai rakenteille, kaduille eikä puuistutuksille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille. Pääosa linnoitteista ja tykkitie eivät kuulu käsiteltävänä olevaan supistettuun kaava-alueeseen. Kaupunginmuseon mainitsevat seikat otetaan huomioon, kun kaavatyötä jatketaan.

Rakennusvirasto toteaa, että Mätäjoen nykyinen siltarumpu on käyttökänsä päässä ja tulee uusia ennen Raide-Jokerin rakentamista. Tämä mahdollistaa Mätäjoen uoman ja kevyen liikenteen alikulun yhdistämisen samaan silta-aukkoon. Tasoero on perusteltua ratkaista tukimuurilla, jonka merkitsemistä asemakaavaan virasto suosittaa.

Vastine

Asemakaavaavan muutos mahdollistaa Mätäjoen uoman ja kevyen liikenteen alikulun yhdistämisen samaan silta-aukkoon ja tämän alikulun

likimääräinen sijainti on merkitty asemakaavakarttaan. Alueelle voidaan tarvittaessa rakentaa tukimuuri.

Kiinteistöviraston tonttiosasto pitää kaavaluonnosta pääosin hyvänä, mutta pyytää tutkimaan mahdollisuutta nostaa rakennusoikeuden määrää länsiosan uuden asuinalueen osalta esim. vähäautoisena ratkaisuna. Jokerin kalliotunnelin päällä olevan osan liittämistä AK-tontteihin tulisi selvittää. Patterimäen länsipuolella Raide-Jokeri kulkee liian lähellä teollisuustontteja ja -rakennuksia ja tulisi oikaista hieman etelämmäksi. Teollisuustontin 46039/10 muotoa tulee vielä tarkistaa. Tonttiosasto kehottaa harkitsemaan Jokeri-radnan osuuden irrottamista erilliseksi kaavaksi.

Vastine

Raide-Jokerin linjausta on hankesuunnitelmavaiheen jälkeen muutettu Patterimäen länsipuolella siten, että raidetta on siirretty lähemmäs teollisuustonttien eteläreunaa, jotta puistoalue saadaan säilymään yhtenäisempänä. Täydennysrakentamisalue ei kuulu käsiteltävänä olevaan su-pistettuun kaava-alueeseen. Kiinteistöviraston tonttiosaston mainitsemat täydennysrakentamista koskevat seikat otetaan huomioon, kun kaavatyötä jatketaan.

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaite (HKL) ja Helsingin taidemuseo viittaavat oas-vaiheessa antamaansa lausuntoon ja toteavat, että muuta lausuttavaa ei ole.

Rakennusvalvontavirastolla, pelastuslaitoksella, kiinteistöviraston tilakeskuksella ja geoteknisellä osastolla ei ollut huomautettavaa. Rakennusvalvontavirasto katsoo, että kaava noudattaa hyvän täydennysrakentamisen periaatteita.

Luonnosaineistoa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että Raide-jokerin tunnelia koskevia määräyksiä on kehitetty. Myös tunnelin betonikansien ohjeistusta on parannettu kansien viherrakentamista koskevin määräyksin.

Yhteenveto mielipiteistä

Tarkistettua OAS:a ja luonnosaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 49 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa ja puhelimitse.

Mielipiteet kohdistuivat enimmäkseen Raide-Jokerin liikenteeseen ja linjaukseen sekä viheralueisiin ja täydennysrakentamiseen, mutta mielipiteitä esitettiin myös mm. liikennejärjestelyistä ja liikenteen häiriöistä, teollisuustonteista, linnoituslaitteista, leikkipuistoista ja alueen puroista.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että kaavakarttaan on merkitty vaatimukset raideliikenteen aiheuttamien häiriöiden torjunnasta sekä viheralueiden reitistöjen suunnittelusta ja esim. viherkansien rakentamisesta.

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta annettuihin mielipiteisiin aihepiireittäin:

Raide-Jokeri

Raide-Jokeria pidettiin monissa mielipiteissä tarpeellisena, mutta myös vastakkaisia kannanottoja esitettiin. Raiteen linjauksen suhteen katsottiin, että reitille olisi vaihtoehtoisina myös linjaukset Pitäjänmäen aseman tai Takkatien ja/tai Arinatien kautta. Asemalle toivottiin vaihtoyhteyttä, mutta toisaalta vaihtopysäkkien Huopalahdessa ja Leppävaarassa uskottiin olevan toimivia ratkaisuja. Reittiä myös verrattiin alustavassa yleissuunnitelmassa aiemmin esitettyyn versioon, jossa reitti kulki keskeemmällä kaava-alueen länsiosan viheraluetta. Pääteaseman myös toivottiin olevan Tapiolan keskustassa. Tunneliratkaisua pidettiin kalliina ja tunnelin takia Raide-Jokerin katsottiin olevan huonosti alueen palveluiden ulottuvilla. Tunnelin rakentamisen pelättiin vahingoittavan nykyisten rakennusten rakenteita. Myös pyöräbaanan sijoittamista tunneliin esitettiin. Tunnelin suuaukkojen maisemointia viheralueella pidettiin tärkeänä. Useissa kannanotoissa raiteen haluttiin kulkevan tunnelissa myös virkistysalueella Espoon rajalle saakka. Raideliikenteen melun katsottiin tärkeäksi hoitaa niin, ettei se haittaa asumista. Esitettiin myös raiteen rakentamista kaivanteeseen n. +7,0 korkeustasolle. Jokeri-pysäkkien katsottiin olevan hyvin suunniteltuja ja niiden tasossa olevia ratkaisuja pidettiin sopivan kaupunkimaisina. Pitäjänmäentien keskellä olevaa tammirivistöä pidettiin tärkeänä ja säilyttämisen arvoisena.

Vastine

Raide-Jokerin linjauksen eräs keskeinen tavoite Pitäjänmäen alueella on tarjota rautatien asemista sivuun jääviltä alueilta yhteyksiä Huopalahden asemalle ja Leppävaaran keskukseen. Sujuva yhteys Leppävaaran suuntaan on priorisoitu Pitäjänmäen aseman kautta kulkemisen edelle. Linjaukseen vaikuttaa myöskin se, että Pitäjänmäen aseman ympäristön ja Pajamäen kadut ovat liian kapeita sujuvalle pikaraitiotielle. Raitiotien linjaamista rajoittaa lisäksi Pajamäen asuinalueen länsireunan suuri korkeusero. Raide-Jokerin linjaus Patterimäen ympäristössä on säilynyt pääpiirteissään samana vuoden 1992 yleiskaavasta alkaen. Patterimäen länsipuolella linjausta on alustavaan yleissuunnitelmaan nähden siirretty hieman pohjoisemmaksi, jotta yhtenäinen virkistysalue voidaan säilyttää mahdollisimman laajana.

Raitiotien linjaus Espoon alueella perustuu Espoon kaupunginhallituksen päätökseen, joka on vahvistettu Espoon kaupunginvaltuuston päätöksellä hankesuunnitelmasta.

Pikaraitiotien suunnittelussa lähtökohtana on sujuva kulku käyttäen mahdollisimman vähän tunneleiden ja siltojen kaltaisia kalliita rakenteita. Betonitunnelin jatkaminen Patterimäestä länteen kasvattaisi merkittävästi pikaraitiotien kustannuksia heikentäen hankkeen toteutumisen edellytyksiä. Raitiotien melu rajoitetaan tarvittaessa muilla keinoilla. Patterimäen länsipuolella raitiotie on hankesuunnitelmassa esitetty osin nykyistä maan pintaa alemmaksi. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tutkia kaivannon vähäistä pidentämistä tai luiskien korvaamista tukimuureilla, mikäli esimerkiksi jatkossa laadittavat tarkemmat meluselvitykset antavat tähän aiheita.

Raide-Jokerin suunnittelussa tavoitteena on säästää Pitäjänmäentien nykyinen tammipuuvivistö mahdollisimman laajalti.

Ajoneuvoliikenteen ja pyöräilyn järjestelyt

Pajamäentien ja Pitäjänmäentien risteystä pidettiin nykyisellään huonosti toimivana. Näkyvyys risteysalueella haluttiin turvata. Alueelle toivotaan nopeusrajoituksia, samoin liikennevaloja. As Oy Pitäjänhovi ilmoittaa, että yhtiön tonttia ei saa pienentää katumuutosten takia. Pajamäentien bussipysäkit haluttiin säilyttää. Pyöräteiden turvallisuutta haluttiin lisätä, sillä nyt siellä on mm. jyrkkiä kulmia. Pajamäentien pysäkit haluttiin säilyttää ja myös Vermoon haluttiin pysäkkiä. Yksisuuntaisten pyöräteiden ei nähty toimivan lyhyillä matkoilla. Jalankululle ja pyöräilylle tarkoitettujen kulkuväylien porrastuksen uskottiin toisaalta aiheuttavan vaaratilanteita ja toisaalta lisäävän turvallisuutta. Nykyistä alikulkutunnelia arvosteltiin syrjäiseksi, pimeäksi ja epäsiistiksi. Osassa mielipiteissä uutta reittiä toivottiin, mutta osassa arveltiin, että uudelle tunnelille tuskin olisi nykyistä enempää käyttöä.

Vastine

Pajamäentien ja Pitäjänmäen tien risteys valo-ohjataan. Alueen nopeusrajoituksista ei päätetä kaavan yhteydessä, vaan koko Helsingissä on tekeillä nopeusrajoitusjärjestelmän kehittämistyö, jossa arvioidaan kaupungin nopeusrajoitusjärjestelmän kehittämistarpeet, määritetään nopeusrajoitusten asettamisperiaatteet sekä laaditaan suunnitelma muutettavista nopeusrajoituksista arvioinnin ja periaatteiden pohjalta.

Pajamäentien pysäkiparin poistaminen on perusteltua bussiliikenteen sujuvoittamiseksi, koska suunnitelman mukaiset lähimmät pysäkit ovat hyvin lähellä ja HSL:stä saadun tiedon mukaan pysäkeillä on hyvin vähän käyttäjiä (alle 1 nousu per lähtö).

Yksi- ja kaksisuuntaisten pyörätiejärjestelyjen valinta riippuu ympäröivistä olosuhteista. Tiheässä kaupunkimaisessa katuverkossa käytetään enimmäkseen yksisuuntaisia pyöräliikenteen järjestelyjä. Pajamäntien yksisuuntainen sekaliikenneratkaistu liittyy luontevasti Pitäjänmäntien yksisuuntaisiin kolmitasopyöräteihin. Yksisuuntaiset pyöräliikenteen järjestelyt ovat turvallisuuden ja sujuvuuden vuoksi perusteltuja. Yksisuuntainen pyöräliikenne kulkee kadulla loogiseen suuntaan, ja pyöräilijän eteneminen on hyvin muiden kulkijoiden havaittavissa. Toisaalta kaksisuuntaiset järjestelyt myös kasvattavat onnettomuusriskiä, koska pyöräilijät voivat lähestyä risteystä autoilijan näkökulmasta epäloogisesta suunnasta. Myös jalankulkijoiden on vaikea hahmottaa kahdesta suunnasta lähestyviä pyöräilijöitä mm. risteysalueilla ja pysäkeillä.

Jalkakäytävän ja pyörätien ns. kolmitasoratkaistu erottelee pyöräilijät ja jalankulkijat tehokkaasti. Tasoero on selkeästi rajattu reunakivellä ja jalankulkijan on helppo havaita jalkakäytävän reuna, minkä vuoksi jalankulkija ei vahingossa eksy pyörätielle. Pyöräilijä puolestaan kokee reunakiven ylittämisen hankalaksi. Reunakivi vähentää pyöräilijän ajamista jalankulkijan puolella. Auto- ja pyöräliikenteen välillä oleva reunakivi puolestaan tuo turvallisuuden tunteen pyöräilijälle.

Pitäjänmäen alikulku on kaavaehdotuksen mukaan mahdollista rakentaa nykyistä huomattavasti viihtyisämmäksi yhdistämällä kulkureittiä ja Mätäjoen uoma yhdeksi väljäksi ja valoisaksi alikuluksi. Nykyisiä asuintontteja ei ole tarpeen pienentää katumuutosten takia, vaan järjestelyt mahtuvat katu- ja yleisille alueille.

Ilmanlaatu, melu ja muut ympäristövaikutukset

Finnvox Studiot Oy pitää mahdollisena, että rakennusaikainen ja myöhemmin raitiolinjan liikennöinnin aiheuttama melu ja värinä voivat vaikeuttaa yrityksen toimintamahdollisuuksia nykyisellä tontilla. Finnvox Studiot Oy esittää, että raitiolinjan sekä sen pohjatöiden ja mahdollisten meluvallien suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota pikaraitiotien Arinatien puoleisille kiinteistöille aiheuttaman värinän ja melun minimoimiseen.

Asukasmielipiteissä ilmanlaadun takia talojen välille katsottiin tarvittavaksi riittävästi tilaa. Liikennemelua tai rakennustyön aiheuttamia häiriöitä ei katsottu riittävästi arvioituiksi. Rakentamisen aikaisten häiriöiden torjunnasta haluttiin kaavaan kirjattaviksi kaavamääräykset.

Vastine

Raitiotien sekä raitiotien rakentamisen suunnittelussa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota Finnvox Studioiden ja muiden erityiskohteiden tarpeisiin haittojen ehkäisemiseksi. Aiheesta on käyty alustavia keskus-

teluja Finnvox Studiot Oy:n edustajien kanssa ja yhteistyötä tullaan jatkamaan. Raitiotiestä tullaan laatimaan erillinen meluselvitys, jossa erityiskohteet huomioidaan.

Liikennemelusta on laadittu selvitys, jonka tuloksia tullaan hyödyntämään myöhemmin laadittavan kaavan yhteydessä. Rakennustöiden aiheuttamista haitoista on annettu asemakaavassa määräys, jonka mukaan maanalaisten tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille tai rakenteille, kaduille eikä puuistutuksille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille.

Puistoalueen luonto- ja virkistysarvot

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY toteaa laajassa ja perusteellisessa kannanotossaan, että Patterimäen linnoitusaluetta voidaan pitää kasvistollisesti edustavimpana Linnoitusketjun kallioalueista ja siksi sitä on esitetty Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan lakisääteiseksi suojelualueeksi. Yhdistys katsoo, että alueen arvot eivät kestä virkistyskäytön oleellista lisääntymistä. Yhdistys myös näkee suunnittelun alueen erityisen edullisena ympäristönä liito-oraville. Luonnonsuojelualueeksi perustettavan alueen ja metsäisten luontoarvojen takia HELSY katsoo kaavaluonnoksessa esitettyä tarkemmat ja rajoittavammat kaavamääräykset tarpeellisiksi.

Asukasmielipiteissä on ilmaistu huoli alueen merkittävien luontoarvojen heikentämisestä. Eläimistöä mainittiin mm. liito-orava ja valkohäntäpeura. Myös monipuolisen kasvillisuuden säilymisestä kannettiin huolta. Puusto haluttiin inventoitavaksi, samoin geologisesti ja maisemallisesti arvokas kalliooperä. Viheralueet haluttiin säilyttää virkistyskäytössä nykyisessä laajuudessaan, tosin osassa mielipiteistä viheryhteyksien ja kävelyteiden katsottiin säilyvän hyvin alueelle suunnitelluista muutoksista huolimatta. Patterimäen uskottiin olevan suojeltu ja siksi sille alueelle ei katsottu voitavan rakentaa mitään.

Leikkipuisto

Leikkipuistoa pidettiin yleisesti alueelle tarpeellisena palveluna, mutta sille mietittiin useissa mielipidekirjeissä myös vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja, kuten lännemmäksi Patterimäen puistoalueelle, nykyisten kulkureittien varteen tai esitettyjen uusien asuinkortteleiden tilalle. Myös ostarin viereistä puistoa esitettiin kehitettäväksi lapsille sopivaksi. Lapsiperheet toivottiin otettavan mukaan suunnitteluun.

Mätäjoki ja Pajamäenoja

Virtavesien hoitoyhdistys ry pitää riskinä, että Raide-Jokerin rakennustyöt voisivat aiheuttaa merkittävää haittaa Pajamäenojan vedenlaadulle sekä taimenkannalle. Lisäksi rakennustöiden seurauksena saattaisi kulkeutua haitallisia määriä kiintoainesta myös Mätäjoen pääuomaan, mikä tuhoaisi mm. kalojen kutupaikat. Yhdistys haluaa varmistaa, että Pajamäenoja säilyy mahdollisimman luonnonmukaisena ja avoimena ja että rakennustöissä noudatetaan tarkoin Vesilaissa määritettyjä kriteerejä. Yhdistys esittää harkittavaksi, että Raide-Jokerin linjaus siirrettäisiin Patterimäen länsipuolella kulkemaan suunniteltua pohjoisemmaksi, esimerkiksi Arinatien ja Takkatien reunaa pitkin.

Myös mielipidekirjeissä Mätäjoki ja Pajamäenoja haluttiin suojeltaviksi. Pajamäenojan halutaan säilyvän mahdollisimman luonnonmukaisena. Meritaimenen elinolosuhteet haluttiin varmistaa.

Vastine, joka koskee puistoalueen luonto- ja virkistysarvoja, leikkipuistoa sekä Mätäjoen ja Pajamäenojaa

Asemakaava-alue on pienentynyt ja nykyinen asemakaavarajaus käsittää vain Raide-Jokerin osuuden. Suurin osa mielipiteissä esitetyistä luontokohteista, kuten pääosa arvokkaista metsäalueista, ei kuulu nyt käsiteltävänä olevaan kaavan aluerajaukseen. Mielipiteet otetaan huomioon kaavatyötä jatkettaessa.

Kaava-alueella on suoritettu liito-oravainventointi vuosina 2014 ja 2016 Helsingin ympäristökeskuksen tilaamana. Kummallakaan kerralla kaava-alueelta ei löytynyt liito-oravia. Liito-oravalle sovelias metsäalue sijoittuu Patterimäen länsipuolelle, joka jää virkistysalueeksi nykyiseen tapaan. Virkistysalueen yhtenäisyyden vuoksi Raide-Jokerin linjaus on siirretty teollisuustonttien viereen, mikä edistää myös metsän säilymistä liito-oravalle sopivana ympäristönä. Raide-Jokeria ei voida linjata Arinatielle tai Takkatielle, koska kapeat katualueet, tonttiliittymien tiheys ja teollisuusalueen raskas liikenne eivät mahdollista sujuvan pikaraitiotien toteuttamista. Kaupunkisuunnitteluvirasto viittaa myös edellä Raide-Jokerihankkeesta annettuun vastineeseen.

Raide-Jokeri edistää kestävästä liikkumisesta sekä parantaa seudun poikittaisen joukkoliikenteen kuljetuskapasiteettia. Hanke edistää ekologisesti kestävästä kaupunkirakennetta.

Asemakaavaratkaisu parantaa Mätäjoen ekologista jatkuvuutta, koska nykyinen Pitäjänmäentien alitus, joka on toteutettu betonisena siltarumpuna, on mahdollista avata leveämmäksi, yhdistetyksi alikuluksi Mätäjoen uomalle ja kevyen liikenteen yhteydelle.

Raide-Jokerin rakentamisaikainen ohjaus (mm. työmaajärjestelyt) kuuluu jatkosuunnittelun pariin, eikä ole siten kaavallisesti ratkaistava asia. Esiintuotu näkökohta Mätäjoen ja Pajamäenojan rakennusaikaisista kiintoainepäästöistä sekä vedenlaadun heikentymisestä on tärkeä ja tulee ottaa huomioon Raide-Jokerin rakennustöiden aikana.

Nykyisen leikkipuiston alue ei kuulu käsiteltävänä olevaan supistettuun kaava-alueeseen. Leikkipuiston sijoitus tutkitaan myöhemmin, kun kaavatyötä jatketaan.

Muinaismuistoalue

Patterimäen linnoituslaitteet haluttiin kartoitettaviksi. Erityisesti eheänä säilynyt maalinnoituksen osa nähtiin arvokkaana. Tykkitie haluttiin suojella, samoin tykkitien viereiset kalliot. Linnoitusalueen katsottiin tarvitsevan myös suojavaöhykkeen.

Vastine

Kaikki ensimmäisen maailmasodan aikaiset rakenteet ovat muinaismuistolain (295/1963) mukaan kiinteitä muinaisjäännöksiä ja siten lain suojaamina ne merkitään asemakaavaan sm -merkinnällä. Patterimäen linnoituslaitteiden alue ei kuulu käsiteltävänä olevaan supistettuun kaava-alueeseen muutoin, kuin niiden ali rakennettavan Raide-Jokerin tunnelin osalta. Asemakaavassa määrätään, että maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta aiheudu vahinkoa rakennuksille tai rakenteille, kaduille eikä puuistutuksille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille. Linnoituslaitteet ja tykkitie otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Ne on myös tarkoitus merkitä riittävässä laajuudessa asianmukaisilla merkinnöillä myöhemmin laadittavan laajemman kaavamuutoksen yhteydessä.

Täydennysrakentaminen

Teknos Oy ilmoittaa vastustavansa yleiskaavaan merkittyä mahdollisuutta muodostaa uusia asuintontteja Patterimäen itäosaan. Alueelle kaavailtu rakentaminen toisi alueelle lisää asukkaita, mikä vaikeuttaisi yrityksen toimintamahdollisuuksia nykyisellä tontilla. Teknos Oy katsoo, että Pitäjänmäen alueella maankäyttöä ei tulisi tehostaa Teknos Oy:n 1 km suuruisen konsultointivyöhykkeen sisäpuolella.

Asukkaiden ja asukasyhdistysten lähettämässä mielipiteissä asuntojen täydennysrakentamista vastustettiin yleisesti, mutta osin se nähtiin myös tarpeellisena ja perusteltuna hyvien liikenneyhteyksien takia. Erityisesti perheasuntoja kaivattiin alueelle lisää. Alueella ei katsottu olevan riittävästi kouluja ja päiväkoteja, minkä takia kaavassa tulisi olla ti-

lavaraus uusille palveluille. Asuintontteja ehdotettiin siirrettäväksi toisaalle Patterimäen itäosan nykyiseltä puistoalueelta, kuten teollisuustonteille tai nykyisten katujen varsille. Esitettyjen rakennusmassojen katsottiin tulevan liian lähelle nykyisiä asuinrakennuksia, niiden uskotaan varjostavan ja peittävän näkymiä. Niitä pidettiin myös liian korkeina ja massiivisina ja niiden toivottiin kevenevän vanhan rakenteen suuntaan. Toisissa mielipiteissä taas ehdotettiin korkeampia taloja harvempanaan. Vanhaa puustoa haluttiin säilyttää rakentamisesta huolimatta. Rakentamisen volyymin uskottiin olevan suurempi kuin oas-vaiheessa. Pohjakerrokseen toivottiin myös liiketiloja. Uusista kaduista haluttiin pihakatuja. Tiivistä rakentamisaikataulua pidettiin toivottavana.

Kaupunkikuvallisesti 1950-luvun arkkitehtonisen yleisilmeen katsottiin tuhoutuvan uudisrakentamisen myötä, mutta toisaalta esitettiin alueelle myös uutta arkkitehtuuria nykyiseen rakennuskantaan sovitettuna. Pitäjänmäentien kaupunkikuvallisena päätteenä siitä esitettiin toisilleen vastakkaisia arvioita. Uudisrakentamisaluetta ei pidetty luontevana Pajamäen alueen sisäänkäynniksi, mutta rakentamissuunnitelmien nähtiin myös täydentävän Pitäjänmäentien vastakkaisella puolella olevaa uudiskoja korttelia. Pajamäentien varren suunnitelmaa pidettiin liian muurimaisena. Pitäjänmäentien ympäristö nähtiin epäviihtyisänä asuinympäristönä liikenteen lisääntymisen, hiukkasten ja melun takia. Osassa mielipiteistä uudisrakentaminen tai ainakin niiden aiheuttama liikenne katsottiin voitavan sijoittaa Takkatien puolelle, kun taas toisissa Teknoksen tehdasalueen läheisyyttä pidettiin ympäristöriskinä.

Kaavaluonnoksessa oli esitetty uusi katu, Pajamäenkuja, nykyiselle puistoalueelle, jolle Pajamäentie 1-5 asukkaille on nykyisin rakennettu pysäköintipaikkoja. Katua pidettiin tarpeettomana ja pysäköintipaikkoja asukkaille välttämättöminä. Uudisrakentamisen ja esitetyn pysäköintikannan katsottiin haittaavan erityisesti Pajamäentie 1:n näkymiä ja pihatoimintoja.

Teollisuusalue

Kaava-alueen toivottiin ulottuvan myös teollisuusaluetta koskevaksi niin, että teollisuusalue muutettaisiin asumiseen tai että teollisuustonteille asetettaisiin tiukempia ympäristövaatimuksia. Jätteiden kuorma-aseman (Arinatie 13) saamia lupia vaadittiin hylättäviksi ja Teknoksen katsottiin olevan ympäristöriski alueella.

Huoltovarikko

HKR:n huoltovarikko nähtiin sekä tarpeellisena että tarpeettomana. Arinatie varteen sijoitettu varikon maanpäällinen osa sekä savunpoistokuilut Patterimäessä nähtiin haitallisina. Kalliovarikkoa ehdotettiin myös siirrettäväksi suunnittelualueen itäosaan, jolloin varikon sisäänajo olisi Takkatien puolella.

Vastine, joka koskee täydennysrakentamista, teollisuustontteja ja huoltovarikkoa

Kaavaluonnoksen nähtävilläolovaiheen jälkeen on kaava aluetta muutettu merkittävästi pienemmäksi. Täydennysrakentamiseen suunnitellut uudet tontit ja kadut, HKR:n varikko ja siihen liittyvä yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva ET-tontti sekä viher- ja urheilualueita koskeva kaavan päivittäminen on jätetty pois tästä kaavaehdotuksesta. Tässä vaiheessa kaavan sisällöstä on siis otettu mukaan vain Raide-Jokerin vaatima alueen osa siihen liittyvine välttämättömine liikennejärjestelyineen.

Tässä Raide-Jokerin asemakaavassa ei siis osoiteta uutta asumista Teknoksen läheisyyteen. Konsultointivyöhyke ei ole suoraan suojaetäisyys kemikaalilaitosten ja vaikutuksille alttiin toiminnan välillä. Tällä vyöhykkeellä on kaavoituksessa kiinnitettävä erityistä huomiota riskeihin ja suuronnettomuusvaaran torjuntaan. Kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt toiminnoista onnettomuuksien vaikutusten arvioinnin. Raitioliikenteeseen kohdistuvia riskejä, jotka merkittävästi vaikuttaisivat radan toteuttamiseen ja liikennöintiin, ei selvityksessä todettu. Asumisen tiivistämismahdollisuuksia Pitäjänmäen alueella tutkitaan muussa jatko-suunnittelussa. Kaikista konsultointivyöhykkeelle sijoittuvista mahdollisista asemakaavoista pyydetään tarvittavat lausunnot kemikaali- ja turvallisuusvirasto Tukesilta sekä Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta.

Kaavatyötä on tarkoitus jatkaa, jolloin täydennysrakentamista, teollisuustontteja ja huoltovarikkoa koskevat mielipiteet otetaan huomioon. Huoltovarikon osalta kaupunkisuunnitteluvirasto viittaa aiemmin rakentamispalvelu Staralle annettuun vastineeseen.

Muuta

Suunnitelmaa pidettiin epäselvänä eikä sen tähden asianmukaisesti valmisteltuna. Siirtolapuutarhan kohdalla kaavakartassa katsottiin olevan puutteita. Täydennysrakentamisen sijaan Helsingissä yleisesti katsottiin voitavan ottaa tyhjiä toimitiloja asuinkäyttöön sopivin kannustein. Alueelta puuttuu lumenkasauspaikka. Patterimäellä on osa taideteosta, joka esittää aurinkokunnan pienoismallia, ja tämä tulee huomioida. Tom of Finland -muistolaattaa esitettiin Patterimäelle.

Vastine

Kaavahanketta on valmisteltu lain mukaisesti. Kaavakartta on ollut nähtävillä luonnoksena, jossa puutteita on saattanut esiintyä, mutta sisällön kannalta ne eivät ole merkityksellisiä varsinkaan, jos ne koskevat kaavamuuotosalueen ulkopuolisia alueita. Ursan aurinkokuntamallin sijainnille nykyisillä paikoillaan ei ole estettä. Muilta osin mielipiteet koskevat muita, kuin kaavoituksella hoidettavia asioita.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 14.3.2016

Asukastilaisuudessa 14.3.2016 erityisesti keskusteltiin puistoalueelle nykyisten asuintalojen läheisyyteen kaavailuista uusista asuinkerrosta-loista, mutta Raide-Jokerin linjauksesta tuli runsaasti kysymyksiä. Pyörä- ja jalankulkuliikenteen järjestelyt, kuten ns. kolmitasoratkaisut, herättivät vilkasta keskustelua.

Asemakaavan muutosehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 23.12.2016–30.1.2017

Muistutukset

Ehdotuksesta tehtiin 9 muistutusta.

Muistutukset kohdistuivat Raide-Jokerin linjaukseen ja sen rakentamisen haittavaikutuksiin ympäröiviin arvokkaihin viher- ja suoja-alueisiin, Pajamäenojan kalakantaan sekä studiotilojen olosuhteisiin viereisellä teollisuusalueella. Lisäksi kiinnitettiin huomiota ulkoilureittien säilymiseen yhtenäisinä ja helppokulkuisina, radan lähiympäristön maisemointamiseen istuttamalla uusia puita, Vermon pysäkin käyttöönottoon ja kaavamerkintöjen puutteellisuuksiin kaavakartassa. Lisäselvityksiä pyydettiin Pitäjänmäentien pysäkin liikennejärjestelyistä sekä liito-oravien mahdollisesta levittäytymisestä vuoden 2016 jälkeen. Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2025 karttarajausta Patterimäen kohdalla pyydettiin liitettäväksi kaavaselostukseen. Kaava-alueen teollisuustontin käyttötarkoitusta esitettiin muutettavaksi.

Vastineet aihepiireittäin

Raide-Jokeri

Raide-Jokeria pidettiin useimmassa muistutuksessa myönteisenä hankkeena. Raiteen linjauksen suhteen katsottiin kuitenkin, että reitille olisi vaihtoehtoisina myös linjaukset Pitäjänmäen aseman tai Takkatien ja/tai Arinatien kautta. Katsottiin, että linjaus kaava-alueen länsiosassa tunkeutuu arvokkaalle metsäalueelle ja että tunnelin läntinen suuaukko sijaitsee liian lähellä suojeltuja linnoitteita ja I arvoluokan kasvillisuuskohtetta. Useissa kannanotoissa raiteen haluttiin ulottuvan tunnelissa Pajamäen asutuksen länsipuolelle. Pitäjänmäentien Jokeri-pysäkin eteläpäähän toivottiin suojatietä ja liikennevaloja. Vaadittiin Vermon pysäkin käyttöönottoa Raide-Jokerin aloittaessa liikennöintinsä. Yhdessä muistutuksessa esitettiin Raide-Jokerihankkeen hylkäämistä.

Vastine

Hyväksyessään kaavaehdotuksen 30.11.2016 kaupunkisuunnittelulautakunta on priorisoinut sujuvan yhteyden Leppävaaran suuntaan Pitä-

jänmäen aseman kautta kulkemisen edelle. Pitäjänmäen aseman ympäristön ja Pajamäen kadut ovat liian kapeita sujuvalle pikaraitiotielle. Raide-Jokerin linjaus Patterimäen ympäristössä on säilynyt pääpiirteisään samana vuoden 1992 yleiskaavasta alkaen. Patterimäen länsipuolella linjausta on alustavaan yleissuunnitelmaan nähden siirretty hieman pohjoisemmaksi, jotta yhtenäinen virkistysalue voidaan säilyttää mahdollisimman laajana. Raide-Jokerin rakentamisen myötä ei kaivota suojeltuihin linnoitusrakennelmiin. Asemakaavakartan suojelumääräyksiä on muistutusten ja lausuntojen perusteella tarkennettu.

Pikaraitiotien suunnittelussa lähtökohtana on sujuva kulku käyttäen mahdollisimman vähän tunneleiden ja siltojen kaltaisia kalliita rakenteita. Betonitunnelin jatkaminen Patterimäestä länteen kasvattaisi merkittävästi pikaraitiotien kustannuksia heikentäen hankkeen toteutumisen edellytyksiä. Raitiotien melu rajoitetaan tarvittaessa muilla keinoilla. Patterimäen länsipuolella raitiotie on hankesuunnitelmassa esitetty osin nykyistä maan pintaa alemmaksi. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tutkia kaivannon vähäistä pidentämistä tai luiskien korvaamista tukimuureilla, mikäli esimerkiksi jatkossa laadittavat tarkemmat meluselvitykset antavat tähän aihetta.

Raide-Jokerin ja muun liikenteen sujuvuuden kannalta on katsottu, että Pajamäen pysäkin kohdalla yksi liikennevalo-ohjattu suojatie on riittävä. Ratkaisu mahdollistaa lisäksi useamman tammen säästämisen Pitäjänmäentien keskikaistalla. Asemakaavalla ei määrätä pysäkkien rakentamisjärjestystä, mutta tämänhetkinen tavoite on, että myös Vermon pysäkki toteutetaan ennen pika-raitiotien käyttöönottoa.

Melu ja muut ympäristövaikutukset

Finnvox Studiot Oy osoitteessa Arinatie 8 näkee, että raitiotien rakentaminen olennaisesti muuttaa Arinatien ympäristömelu-, runkomelu- ja värinäolosuhteita. Äänistudioiden ja erityisesti musiikin ja äänitehosteiden äänitykseen käytettyjen lukuisten soittotilojen ehdottomana toimintaedellytyksenä on hiljainen ja häiriötön toimintaympäristö. Yhtiö esittää, että melu- ja värinävaikutusten vähentämiseksi tulisi lisätä radan etäisyyttä Arinatien kiinteistöistä siirtämällä radan linjausta kauemmas puistoalueelle. Yhtiö on teettänyt melu- ja värinävaikutuksia koskevan lausunnon asiantuntijakonsultilla (Akukon Oy). Lausunnon mukaan etäisyyden kasvattaminen 15 metristä 30 metriin pudottaisi melutasoja noin 5-6 dB. Tämä meluntorjuntatoimi ei yksin ole riittävä, vaan studio-rakennuksen julkisivuja tulisi joka tapauksessa suojata myös muilla keinoilla, kuten julkisivun rakenteellisella äänieristyksellä ja meluesteen rakentamisella.

Asukasmuistutuksessa nostettiin esiin maalitehtaan liuotinpäästöä Mätäjokeen vuonna 2013, joka muistutuksen mukaan voidaan laskea suuronnettomuudeksi alueella.

Vastine

Studiorakennus sijaitsee teollisuusalueella, ja sen naapuritonteilla on ollut teollista toimintaa koko yhtiön toiminnan aikana. Lähtökohtaisesti yritys on sijoittunut tietoisesti asemakaavan mukaiselle teollisuustontille. Vaatimus hiljaisesta ja häiriöttömästä ympäristöstä on yksittäisen teollisuustontin osalta nykyinen asemakaava huomioon ottaen perusteeton. Raitiotien linjauksen siirtäminen kauemmas puistoalueelle pienentäisi merkittävästi koko Pitäjänmäen seudun kannalta arvokasta virkistysaluetta ja lisäisi meluhaittoja Pajamäen asuntoalueella.

Meluhaittojen ehkäisemiseksi sovelletaan maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa valtioneuvoston päätöstä melutason ohjeistoista. Päätöstä ei sovelleta teollisuusalueilla (993/1992 §1).

Koska Helsingissä toimivien yritysten toimintaedellytyksiä tästä huolimatta katsotaan tärkeäksi edesauttaa, tullaan raitiotien jatkosuunnittelussa kiinnittämään erityistä huomiota Finnvox Studioiden ja muiden erityiskohteiden tarpeisiin haittojen vähentämiseksi. Aiheesta on aikaisemmin käyty alustavia keskusteluja Finnvox Studiot Oy:n edustajien kanssa ja yhteistyötä tullaan jatkamaan. Raitiotiestä tullaan laatimaan erillinen meluselvitys, jossa erityiskohteet huomioidaan.

Maalitehtaan aikaisemmat päästöt Mätäjokeen eivät anna aiheutta toimenpiteisiin asemakaavaehdotuksen osalta. Onnettomuuden vaikutukset kaavan päätavoitteisiin, eli Raide-Jokerin toteuttamiseen, ovat vähäiset.

Puistoalueen luontoarvot

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY toteaa muistutuksessaan, että Raide-Jokerin linjaus tulee vääjäämättä pirstomaan Patterimäen länsiosan yhtenäistä metsäaluetta ja sen luontoarvoiltaan merkittäviä lehtoja. Patterimäen lakisääteinen suojelu onkin ainoita keinoja edes osittain kompensoida linjan luontohaittoja. Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla Patterimäen lakialueella HELSY katsoo kaavaehdotuksessa esitettyä tarkemmat ja rajoittavammat kaavamääräykset tarpeellisiksi. Yhdistys myös näkee suunnittelualueen potentiaalisesti sopivana ympäristönä liito-oraville, vaikka lajia ei vielä 2014 ja 2016 keväinä olekaan havaittu. Ennen kaavan hyväksymistä on järkevää vielä selvittää lajin mahdollinen levittäytyminen hankealueelle. Lajin levittäytyminen alueelle on voinut tapahtua loppukesällä 2016. Lisäksi yhdistys esittää, että Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2025 Patterimäen alueen rajaus tulisi esittää kartalla kaavaselostuksessa.

Asukasmuistutuksissa esitettiin, että Raide-Jokeri tunkeutuu kaava-alueen länsiosassa arvokkaalle metsäalueelle. Tunneliaukon läntisellä

puolella tulisi säästää niin paljon nykyistä metsää ja puustoa kuin mahdollista. Radan lähiympäristön maisemoimiseen tulisi istuttaa uusia puita. Raide-Jokerin linjauksessa ja rakentamisessa tulisi huomioida Pajamäenojaan viime vuosina istutettua meritaimenkantaa. Pajamäenoja tulisi säilyä mahdollisimman luonnontilaisena. Ulkoilureitti Pajamäestä pohjoiseen Takkatien suuntaan vaadittiin säilytettäväksi.

Vastine

Patterimäen lakialueen arvokkaat luontokohteet suojellaan asemakaavalla. Asemakaavakartan merkintä VL/s-1 on muistutusten sekä kaupunginmuseon ja ympäristölautakunnan lausuntojen perusteella tarkennettu muotoon:

"Lähivirkistysalue, jolla luonnonympäristö ja alueella olevat sotahistoriaan liittyvät rakenteet suojellaan.

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä ennen luonnonsuojelualueen perustamista.

Alueella sijaitsee muinaismuistolailta rauhoitettuja ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Alueella olevat toisen maailmansodan ilmatorjunta-aseman rakenteet on säilytettävä.

Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava kaupungin ympäristö- ja museoviranomaisen kanssa."

Patterimäen lakialueen kohdalla on erilaisin kaavamääräyksin ohjeistettuja alueita viiden osakokonaisuuden osalta (so. linnoitusten suojelu, luontokohteiden suojelu, lähivirkistysalue, maanalainen joukkoliikennetunneli sekä maanalaisten yhteiskuntateknisen huollon sekä joukkoliikennetunnelin yhteen sovitettava aluevaraus). Asemakaavakartan luettavuuden helpottamiseksi maanpäälliseen lähivirkistysalueeseen VL/s-1 on sisällytetty alueen kaikki suojelua koskevat kaavamääräykset.

Viitaten Helsylle aikaisemmin annettuun vastineeseen voidaan todeta, että alueelle on tehty varsin tuore liito-oravaselvitys. Kaava-alueella on suoritettu liito-oravainventointi vuosina 2014 ja 2016 Helsingin ympäristökeskuksen tilaamana. Kummallakaan kerralla kaava-alueelta ei löytynyt liito-oravia. Liito-oravalle sovelias metsäalue sijoittuu Patterimäen länsipuolelle. Pääosalle tätä aluetta on tarkoitus laatia tämän Raide-Jokerikaavan jälkeen erillinen asemakaavan muutos. Alue tulee säilymään virkistysalueena nykyiseen tapaan. Virkistysalueen yhtenäisyyden vuoksi Raide-Jokerin linjaus on siirretty teollisuustonttien viereen, mikä edistää myös metsän säilymistä liito-oravalle sopivana ympäristönä. Luonnonsuojeluohjelman 2015-2015 aluerajaus on esitetty kaavaselostuksen liitekartassa "Luontotiedot".

Raide-Jokerin jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota raide-alueen sopeuttamiseen viereiseen virkistysalueeseen sen maanpäällisellä

osuudella, mm. koska tärkeä säilytettävä ulkoilureitti Takkatien pysäkiltä Patterimäen suuntaan kulkee sen vieressä. Uusien puiden istuttamista tai vanhojen puiden säilyttämistä on mahdollista tutkia raide-alueen leveämmillä osuuksilla. Kaavamuutosalueella Pajamäenojan pohjoisin avo-ojaosuus joudutaan raiteen rakentamisen yhteydessä putkitamaan noin 20 metrin pituudelta. Toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kalakantaan. Kaavaselostukseen on lisätty maininta Pajamäenojan kalakannasta. Muistutusten perusteella asemakaavan jl-alueita koskevaan määräykseen on lisätty maininnat, että alue tulee sopeuttaa luontoympäristöön ja että rakentamisen aikana tulee huolehtia, ettei Mätäjokeen eikä Pajamäenojaan kulkeudu kiintoainesta.

Huoltovarikko

Kahdessa asukasmuistutuksessa esitettiin, että kalliovarikon suunnitelmat hylätään, koska varikko tuhoaisi Patterimäen suojeltavaa kokonaisuutta.

Vastine

Tässä asemakaavan muutoksessa on Raide-Jokerin tunnelin kohdalla varauduttu Patterimäen maanalaiseen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelemaan tilavaraukseen (ma-yht), mutta varikkoa varten laaditaan erillinen asemakaavan muutos myöhemmin.

Muuta

Toivottiin kaava-alueen ulkopuolisen RP-tontin rakennusala ja ajoyhteys merkittäväksi asemakaava-karttaan. Kaava-alueeseen kuuluva teollisuustontti (T) osoitteessa Arinatie 12 esitettiin muutettavaksi joko asuintontiksi (AK) tai teollisuustontiksi, jonka toiminnalle ympäristö asettaa erityisiä vaatimuksia (TY).

Vastine

Asemakaavan muutosalueen ulkopuolisille tonteille ei kaavakarttaan nykykäytännön mukaan merkitä rakennusaloja eikä ajoyhteysmerkin-
töjä. Näille tonteille merkitään ainoastaan tonttinumerot ja tontin käyttötarkoitus. Kaava-alueeseen sisältyvän teollisuustontin osalta voidaan todeta, että raitiotien linjauksen johdosta tonttia on vähäisessä määrin pienennetty. Pinta-alan pienentämisellä ei ole merkittävää vaikutusta yrityksen toimintaedellytyksiin eikä sillä ole rakennusoikeus vähene. Kaavamuutoksen tai raitiotien johdosta teollisuustontin käyttötarkoituksen muutos ei ole tarpeellinen eikä ympäristö aseta tälle tontille erityisiä, alueen muista teollisuustonteista poikkeavia vaatimuksia. Muistutusten johdosta kaavakarttaa ei ole muutettu RP-tontin eikä T-tontin osalta.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä (HSY)
- Museovirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Helen Sähköverkko Oy
- Helen Oy
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- Liikennevirasto
- kaupunginmuseo
- ympäristölautakunta
- kiinteistövirasto
- pelastuslautakunta
- rakennusvalvontavirasto
- yleisten töiden lautakunta

Yhteenveto viranomaisten lausunnoista ja niihin annetut vastineet

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) toteaa, että Patterimäen asemakaava osana Raide-Jokerin toteuttamisen mahdollistavia asemakaavoja edistää valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta tiivistää yhdyskuntarakennetta raideyhteyden varrella.

Patterimäki on maisemaltaan, kasvistoltaan ja kulttuurihistorialtaan arvokas alue, jonka virkistysarvot ovat merkittävät. Ratkaisu ottaa riittävästi huomioon edellä mainitut seikat.

Teknos Oy:n tehdas on luokiteltu toimintaperiaatelaitokseksi, jolle Tukes on määritellyt n. 1 km:n laajuisen konsultointivyöhykkeen. Onnettomuusriskit on kartoitettu kaavatyön yhteydessä.

Meluntorjunta on otettu asemakaavassa huomioon määräyksin. Tarkennuksena ELY-keskus ehdottaa seuraavaa: "Joukkoliikenteelle varattu alue...Raitiotie tulee suunnitella siten, että raitiotieliikenteen aiheuttama melu, tärinä tai runkoääni ei ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja rakennusten sisätiloissa. *Melun enimmäistaso ei saa raitiotien vaikutusalueella sijaitsevien asuinrakennusten sisätiloissa ylittää 45 dB LAFmax.*"

Vastine

Alueelle tehtyä meluselvitystä ja keväällä 2017 laadittavaa lisäselvitystä meluvaikutuksista tullaan hyödyntämään myöhemmin laadittavassa

Patterimäen täydennysrakentamisen asemakaavan muutoksessa. Tässä Raide-Jokerin raitiotietä sekä yhtä teollisuustonttia käsittelevässä kaavamuutoksessa ei ole katsottu olevan tarvetta erityisille melumääräyksille, koska melutason ohjearvoja ei sovelleta teollisuusalueille. Kaavaehdotusta ei melumääräysten osalta ole muutettu, koska kaava-alueella ei ole asuinrakennuksia.

Raitiotien sekä raitiotien rakentamisen suunnittelussa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota Arinatien äänitysstudion ja muiden erityiskohteiden tarpeisiin haittojen ehkäisemiseksi.

Joukkoliikenteelle varatun alueen tärinämääräystä on tarkennettu seuraavasti: "Joukkoliikenteelle varattu alue...Raitiotie tulee suunnitella siten, että raitiotieliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ei ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja *asuinrakennusten sisätiloissa raitiotien vaikutusalueella*."

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Kaavamuutosalue sijaitsee Teknos Oy:n Pitäjänmäen laitoksen konsultaatiovyöhykkeellä. Tehdas on Seveso-direktiivissä tarkoitettu suuronnettomuusvaarallinen laitos. Suurinta vaaraa laitoksella aiheuttavat palavat nesteet (liuottimet) ja nestekaasu.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt selvityksen laitoksen riskeistä ja onnettomuusvaikutuksista. Selvityksen perusteella tarkastelluista onnettomuusskenaarioista laajin maan tasolla leviävä vaikutus on nestekaasuräjähdyksen ylipaineella. Tuotantotilojen liuotinpaloissa syntyvien palokaasujen määrä voi aiheuttaa vaaraa 20 m korkeudella n. 150 metrin etäisyydelle, Kemikaalivuotojen vaara-alueet rajoittuivat mallinnustulosten perusteella laitosalueelle. Liuottimien ulkovarastojen tulipalojen lämpösäteilyn vaara-alue ulottui tehdasalueen ulkopuolelle Takkatien ja lähimpien naapurikiinteistöjen alueelle.

Raide-Jokerin maan päällä kulkeva osuus sijaitsee lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä näiden skenaarioiden alkupisteestä, joten Tukes ei näe estettä kaavamuutokselle.

Museoviraston ja kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen perusteella Helsingin kaupunginmuseo lausuu kyseessä olevasta asiasta.

Kaupunginmuseo toteaa, että kaikki ensimmäisen maailmasodan aikaiset linnoitusrakenteet ovat muinaismuistolain (295/1963) mukaan kiinteitä muinaisjäänöksiä ja siten lain suojaamina ne pitää merkitä asemakaavaan sm – merkinnällä ja tarkemmilla kaavamäärityksillä. Toisen maailmansodan linnoitteita käsitellään kiinteiden muinaismuistojen tavoin, mutta niitä ei vielä suojella kaavoissa sm - merkinnällä.

Raide-Jokeri kulkee linnoitteiden kohdalla tunnelissa. Kalliotunnelin pituus on 296 metriä ja kahden betonitunnelin yhteispituus 76 m. Tunnelin läntinen suuaukko on melko lähellä yläpuolella sijaitsevia linnoitteita, jotka tulee ottaa louhintatöissä huomioon. Itäinen suuaukko sijaitsee linnoitusalueen ulkopuolella. Tunneliin ei tehdä pystykuiluina toteutettavia ilma-, savunpoisto- ja/tai poistumisteitä, jotka vaikuttaisivat linnoitteisiin.

Linnoitusalueen lähistöllä tehtävät työt, tekniset rakennelmat ja laitteet tulee tehdä arvokkaan linnoitusalueen ja puisto ympäristön edellyttämällä tavalla. Tunneliosan molemmissa päissä on kattavat betonikannet, jotka sijaitsevat lähivirkistysalueilla. Kaavan mukaan betonikannet tulee rakentaa siten, että niille voidaan sijoittaa ulkoilutiet. Kansirakenteen kantavuutta ja korkeutta määriteltäessä tulee ottaa huomioon lähivirkistysalueen istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino. Samoin suuaukon ja betonikannen maisemoinnissa alue tulee rakentamisen jälkeen kunnostaa linnoitusalueen ja puistoalueen kokonaisuutta ja arvoa vastaavaan tilaan. Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettava asemakaavan muutokseen.

Vastine

Asemakaavan muutosehdotuksessa suojellaan kaikki RKY-alueella sijaitsevat linnoituslaitteet ja arvokas luonto sekä huomioidaan näiden läheisyys tuleviin maanalaisiin ja maanpäällisiin rakennushankkeisiin. Asemakaavakartan luettavuuden helpottamiseksi maanpäälliseen lähivirkistysalue merkintään (VL/s-1) on sisällytetty alueen kaikki suojelumääräykset. Kaupunginmuseon ja ympäristölautakunnan lausunnon sekä muistutusten perusteella kaavamerkintää VL/s-1 on tarkennettu muotoon:

"Lähivirkistysalue, jolla luonnonympäristö ja alueella olevat sotahistoriaan liittyvät rakenteet suojellaan.

Alueella ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä ennen luonnonsuojelualueen perustamista.

Alueella sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettuja ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Alueella ovat toisen maailmansodan ilmatorjunta-aseman rakenteet on säilytettävä.

Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava kaupungin ympäristö- ja museoviranomaisen kanssa."

Lisäksi kaupunginmuseon lausunnon perusteella on betonitunnelin kaavamerkintää (ma-bt) tarkennettu muotoon: " Maanalainen joukkoli-

kennetunnelin alue, jolla rakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon betonitunnelin asettamat rajoitukset. Alue *tulee rakentamisen jälkeen kunnostaa läheisen arvokkaan linnoitus- ja luonnonsuojelualueen edellyttämällä tavalla ja* sille tulee voida sijoittaa ulkoilutie. Kansirakenteen kantavuutta ja korkeustasoa määriteltäessä tulee ottaa huomioon lähivirkistysalueen istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino. Yleisten alueiden alle suunniteltavien rakenteiden suunnittelussa on huomioitava HKR:n suunnitteluohje.

Pääosa linnoitteista ja tykkitie eivät kuulu käsiteltävänä olevaan supistettuun kaava-alueeseen. Kaupunginmuseon mainitsemat seikat otetaan huomioon, kun kaavatyötä jatketaan laajemmalla alueella.

Ympäristölautakunta toteaa, että Raide-Jokeri kulkee Patterimäen länsipuolella osittain luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 esitetyllä alueella. Olisi tärkeää vielä selvittää mahdollisuuksia, joilla perustettavalle luonnonsuojelualueelle tulisi Raide-Jokerista mahdollisimman vähän haittoja.

Vastine

Raide-Jokerin linjaus on suunnitteluprosessin ja eri vaihtoehtotarkastelujen jälkeen valittu kulkemaan asemakaavan muutosehdotuksessa osoitetun mukaisesti. Kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusviraston ja ympäristökeskuksen maastokäynnillä 24.2.2016 on sovittu asemakaavassa osoitettavan Patterimäen suojelualueen rajauksesta. Asemakaavaehdotuksessa suojelualue on osoitettu VL/s-1 -merkinnällä. Merkin­nän suojelumääräyksiä on tarkennettu kaupunginmuseolle annetun vastineen mukaisesti. Jatkosuunnittelussa selvitetään mahdollisuuksia vähentää haittavaikutuksia suojelualueelle sitä ympäröivien alueiden osalta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto ilmoittaa, että asemakaavamuutos ei edellytä vesihuollon lisärakentamista, mutta Raide-Jokerin rakentaminen aiheuttaa vesihuollon johtosiirtoja. HSY:n kanssa on sovittava suunnittelun lähtökohdista ja yleisistä periaatteista sekä kustannusjaosta. Hankkeesta vastaavan organisaation tulee laatia sopimus HSY:n kanssa hyvissä ajoin ennen seuraavaa suunnittelu­vaihetta.

Asemakaavaehdotukseen on merkitty Pitäjänmäentien alittava kevyen­liikenteenyhteys ja Mätäjoen uoma (kaavamerkintä a1). Pitäjänmäen­tien päävesijohto DN 600 tulee ottaa huomioon alikulun suunnittelussa ja toteutuksessa.

Helen Oy ilmoittaa, että asemakaavaehdotus aiheuttaa muutoksia ole­massa olevaan kaukolämpöjohtoon Pajamäentien ja Pitäjänmäentien

risteysalueella. Raide-Jokeri tulee risteämään Helenin DN400 betonielementtikanavan kanssa.

Helen Sähköverkko Oy ilmoittaa, että asemakaava-alueen länsireunassa VL-alueella sijaitsee Helen Sähköverkon 20 kV:n keskijännitekaapeli, joka risteilee Raide-Jokerilinjausta aiotun sähkönsyöttöaseman kohdalla. Jatkosuunnittelussa on huomioitava mahdollinen kaapelin siirto- ja suojaamistarve.

Vastine

Vesihuoltolinjat, kaukolämpöjohdot ja keskijännitekaapeli ja niiden siirrot on huomioitu kaavamuutoksen valmistelussa ja huomioidaan Patterimäen alueen jatkosuunnittelussa. Alustavia johtosiirtoja ja kustannuksia on käsitelty Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa 2015. HSY:n, Helen Oy:n ja Helen Sähköverkko Oy:n mainitsemat seikat otetaan huomioon, kun suunnittelua jatketaan.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että kaavaratkaisun toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset muodostuvat Raide-Jokeri-hankkeen kustannuksista sekä muista rakentamistöistä, joiden kustannuksia ei ole sisällytetty Raide-Jokeri-hankkeeseen. Kaavan toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset Raide-Jokerin kustannusten lisäksi kaupungille ovat arviolta noin 2,4 miljoonaa euroa. Kustannusarvio sisältää noin 800 000 euron kustannuksen Raide-Jokerin betonitunnelin itäpäähän pidentämisestä, jolla varaudutaan tulevaan täydennysrakentamiseen sekä noin 1,6 miljoonaa euroa kevyen liikenteen ja Mätäjoen uoman Pitäjänmäentien alituksen parantamisjärjestelyistä.

Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) on lausunut kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 28.4.2015. Liikennelaitoksella ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon. Kaavamuutoksen vuorovaikutusraportissa on esitetty raitiotiestä laadittavaksi erillinen meluselvitys, jossa huomioidaan erityiskohteet. Meluselvitys laaditaan Raide-Jokerin suunnittelun seuraavassa suunnitteluvaiheessa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä (HSL), Liikennevirastolla, pelastuslaitoksella, ei ollut huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen. Kiinteistövirasto näkee myönteisenä asemakaava-alueen supistamisen koskemaan vain Raide-Jokerin linjausta, sillä ratkaisu vähentää Raide-Jokerihankkeeseen liittyvää aikatauluriskiä.

Rakennusvalvontavirastolla ja liikuntavirastolla ei ollut lausuttavaa.

**Patterimäki
Asemakaavan muutos
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

Paikka: Strömbergin ala-aste, Takomotie 13
Aika: 12.5.2015 klo 18.00–18.45

Paikalla**Kaupunkisuunnitteluvirastosta:**

Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, puheenjohtaja
Siv Nordström, arkkitehti
Mikael Ström, arkkitehti
Nina Välkepinta-Lehtinen, arkkitehti
Jenni Aalto, harjoittelija

Lisäksi paikalla:

-Taina Toivanen, Liikennesuunnittelija
-Raila Hoivanen, DI-insinööri
-Heikki Hälvä, Liikennejärjestelmätoimisto, Projektipäällikkö

Osallistujia: noin 30 henkilöä

Tilaisuuden kulku

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden toivottamalla läsnäolijat tervetulleiksi ja esittelemällä paikalla olleet kaupungin työntekijät. Arkkitehti Siv Nordström esitteli Patterimäen kaavahankkeen.

Esitysten jälkeen käytiin yleistä keskustelua.

Keskustelujen jälkeen paikallaolijoilla oli mahdollisuus jäädä keskustelemaan suunnitelmista alueen arkkitehtien kanssa. Pöydälle oli levitetty iso ilmakuvakartta, johon pystyi jättämään omat mielipiteensä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä Pitäjänmäen kirjastolla, Kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytilassa Laiturilla sekä Kaupungintalolla. Mielipiteensä voi jättää kesäkuun 5. päivään mennessä.

Puheenjohtaja muistutti Raide-Jokerin hankesuunnitteluun osallistumisesta, myös mahdollista vaikuttaa suunnitteluun paikan päällä. Viereisessä tilassa oli samanaikaisesti Raide-Jokeri-messut. Paikalla oli asiantuntioita Kaupunkisuunnitteluvirastosta, HSL:itä sekä konsulttina toimivalta WSP:itä.

Tilaisuudessa esitetyjä mielipiteitä ja kysymyksiä:**Hankkeen rajaus**

- Miten kaava-alue rajattiin? Miksi aluetta laajennettiin? Vastattiin, että oas-kuvassa on esitetty hankkeen tarkastelualue. Kaava-alue tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä.
- Ei kai uusien talojen luokse ole tulossa enempää muutoksia? Vastattiin, että Strömbergintien asuinrakennusten yhteyteen ei suunnitella rakentamista. Asuintontti on mukana tarkastelussa, koska Pitäjänmäentietä ehkä joudutaan leventämään uuden jokeripysäkin kohdalla, mikä saattaisi johtaa kerrostalotontin nurkan leikkaamiseen katualueeksi.
- Minkä takia ei leikata yritystontista vaan mieluummin puistosta? Vastattiin, että tässä on priorisoitu työpaikka-alueen tarpeet.
- Miksi jalkapallokentän alue on mukana? Vastattiin, että jalkapallotontin läntistä reunaa saatetaan muuttaa Jokeri-linjauksen vuoksi. Tontin nykyisiin toimintoihin ei kajota.
- Eikö rajaus tule liian ylös, lähelle museoaluetta? Vastattiin, että tunneliaukon kohta on Patterinmäen länsipuolella siirtymässä pois kauemmaksi linnoitusalueesta, kun tunnelin korkeustasoja on tarkennettu.
- Rky –alueen selvennystä pyydettiin. Kyseisen alueen rajaus esitettiin diakuvassa.

Raide-Jokeri

- Onko linjan ajonopeus syynä tunnelilinjaukseen? Vastattiin, että ajonopeuden lisäksi on todettu, että vaihtoehtolinjauksena tutkitun Takkatien alueella mm tiiviisti esiintyvät tontti-liittymät vaikeuttaisivat huomattavasti raitiolinjan sujuvuutta ja toteutettavuutta. Raide-Jokerin kulkiessa tunnelissa, ilmenee vähemmän häiriöherkkyyttä,
- Kustannuksista huolimatta, onko tämä kannattavampaa kuin kiertotie. Vastattiin, että sujuva joukkoliikenne on kaupungin tavoitteiden mukaista.
- Tunneli on aika lyhyt, voisiko radan rakentaa syvemmälle? Sisääntulo voisi olla siistimpi. Vastattiin, että kaltevuus on mietitty, vastaan tulee myös HKR:n varikkohanke ja kovin jyrkkää sukellusta kallioon ratikalla ei voi tehdä.
- Onko melukartoitusta tehty? Vastattiin, että pikaraitiovaunu on huomattavasti hiljaisempi kuin nykyiset keskustan raitiovaunut.
- Minkälaista kalustoa Raide-Jokerilla liikkuu? Uusi kalusto tulee olemaan modernia, selvästi hiljaisempia sekä korkeatasoisempia. Vaunut ovat 32 metrisiä, tulevaisuudessa 45metriä. Pysäkit ovat siis 45 metriä pitkiä.
- Montako vaihetta on vielä jäljellä ennen kuin Raide-Jokeri toteutuu? Vastattiin, että hankesuunnittelu valmistuu tänä vuonna, sen jälkeen on investointipäätösten aika.
- Missä hankesuunnittelu läntisen pysäkin pysäkkivarauksen kanssa on? Vastattiin että Pajamäen länsipuolella oleva pysäkkivaraus suunnitellaan nyt hankesuunnittelun yhteydessä, mutta sitä ei ehkä rakenneta ensimmäisessä toteutusvaiheessa.

Liikenne

- Jääkö kävelyreitti puistoalueelle? Vastattiin, että kävelyreitit jäävät mutta muuttuvat osittain.
- Säilyykö kevyen liikenteen yhteys Takkatielle? Vastattiin, että reitti kulkee siltana yli tunneliaukkoa ja edelleen laskeutuu Takkatielle.
- Miksei ajoyhteyttä yhdistetty hiekkasiilon tunneliin? Vastattiin, että tunntlit on suunniteltu yhdistettäväksi.
- Pajamäen sisäinen liikenne, eikö sisään ohjata mitää julkistaliikennettä? Vastattiin, että bussiyhteydet Pajamäkeen todennäköisesti säilyvät.
- Jos asuu Pajamäessä ja haluaa keskustaan, mikä on nopein reitti, bussi vai joke-ri+huopalahdenasema? Vastattiin, että nopeita vaihtoehtoisia reittejä on useita, mutta Raide-jokeri parantaa esim. saavutettavuutta Huopalahden aemalle.

Tunneli ja HKR:n luolasto

- Toimiiko luola väestönsuojana? Vastattiin, että asiaa selvitetään.
- Voidaanko tunneli ja luolasto louhia eri aikaan? Vastattiin, että Raidejokeritunnelin ja kaliovarikon aikataulut eivät ole riippuvaisia toisistaan.

Metsäalueen pieneneminen ja vihreän väheneminen

- Arinatien viereisestä osuudesta, eikö metsä ole suojeltu? Vastattiin, että ei ole suojeltu.
- Eikö siihen ole aikaisemminkin mietitty asuinkerrostaloja? Kaavoittajalla ei ollut tietoa aikaisemmasta asuntohankkeesta tässä kohtaa.

Muut kysymykset ja kommentit

- Huomasin, kun vertasin yleiskaavaluonnoksesta Pajamäkeä Munkkivuoreen, Pajamäessä olevan korkeampi asukastiheys, onko tavoitteena lisätä Pajamäen asukastiheyttä? Onko Pajamäen alueella lisärakentamisen mahdollisuutta vielä? Onko purkavaa lisärakentamista ajateltu?
Vastattiin, että Patterimäen lisäksi Pajamäen nykyisellä asuntokerrostaloalueella ei ole tiivistämishankkeita tällä hetkellä, eikä lähivuosina ole myöskään toimintasuunnitelmissa.

Tiina Antila-Lehtonen

18.3.2016

PATTERIMÄKI
Asemakaavaluonnos

Esittely- ja keskustelutilaisuus
14.3. klo 17.30 - 20
Strömbergin ala-aste, Takomotie 13

Paikalla kaupunkisuunnitteluvirastosta (ksv)
Siv Nordström, arkkitehti
Johanna Mutanen, arkkitehti
Taina Toivanen, liikennesuunnittelija
Niina Strengell, maisema-arkkitehti
Raila Hoivanen, diplomi-insinööri
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija

Paikalla myös asutokorttelien viitesuunnitelman tekijä, arkkitehtikonsultti Kirsi Korhonen

Tilaisuuteen osallistui noin 50 henkilöä

Tilaisuuden kulku

Ilta alkoi asemakaavaluonnoksen ja sen pohjaksi tehtyjen viitesuunnitelmien sekä liikennesuunnitelman luonnoksen esittelyllä. Keskustelu kävi varsin vilkkaana. Eri-tyisesti kritisoitiin sitä, että puistoalueelle olemassa olevien asuintalojen läheisyyteen tykkkien eteläpuolelle suunnitellaan uusia, korkeita asuinkerrostaloja. Pyörä- ja jalankulkuliikenteen eritasoratkaisut herättivät myös vilkasta keskustelua. Yhteisen keskustelun jälkeen ilta jatkui karttojen ääressä.

Yhteenveto esiin nousseista kysymyksistä ja palautteesta

Tykkitien eteläpuolinen rakentaminen katkaisee nykyisten asuntalojen yhteyden puistoon

Pajamäentien nykyisten asuintalojen ja puiston väliin on suunnitelmassa ehdotettu uusia asuinkerrostaloja. Keskustelussa tuli esiin, että talot on suunniteltu liian lähelle nykyisiä taloja tai niitä ei pitäisi rakentaa ollenkaan. Uudet rakennukset tunkeutuvat nykyasukkaiden alueelle.

Uusi katuyhteys Pajamäenkuja, tulisi nykyisten pysäköintipaikkojen ja jätekatoksen päälle Pajamäentien nykyisten asuintonttien ja puistoalueen rajalla. Toivottiin, että puiston puolella olevat pysäköintipaikat säilyvät yhtiöiden käytössä.

Osa uusien asuntojen parvekkeista avautuisi suoraan jo olemassa olevien talojen ikkunoihin. Lisäksi nykyisten asuntojen päätyikkunoiden vehreät puistonäkymät menetettäisiin.

Tilaisuudessa kysyttiin mihin Pajamäentien alussa oleva pysäkipari siirtyy kun Pajamäenkuja sijoittuu asemakaavassa nykyisen pysäkin kohdalle.

Pajamäen puistoon ei pidä rakentaa luontoarvojen vuoksi

Mäellä on ainutlaatuinen luonto ja siellä on nähty mm. peuroja ja lumikko. Kaupungissa pitää olla tilaa myös luonnolle.

Pajamäellä on ollut aikoinaan suosittu tanssilava. Mäen laki on tarkoitus suojella kaavassa, koska se on arvokasta ketokasvien aluetta.

Pyörä- ja jalankulkuliikenteen eritasoratkaisut herättivät vilkasta keskustelua

Liikennesuunnitelmassa suunnitellut yksisuuntaiset pyörätiet ja jalankulun, pyöräilyn ja autoilun erottaminen reunakivin omille tasoilleen herätti vilkasta keskustelua. Osa piti ratkaisua hyvänä, koska jalankulkijat eivät enää harhautuisi pyöräilijöiden eteen eikä kohtaamisia näiden kahden liikenumuodon välillä synny. Osa piti tasoeroja vaarallisina esimerkiksi äkkinäisissä väistämistilanteissa ja hankalina esteettömyyden kannalta. Lisäksi talvikunnossapito huoletti - miten se onnistuu uudessa haastavammassa tilanteessa kun nykyisinkin jalankulkijoiden alueen valtaa lumikinos talvella.

Tilaisuudessa myös kysyttiin miten levenevät kadut mahtuvat maastoon. Oltiin huolissaan siitä, levittäytyykö katu Pitäjänmäentien ja Pajamäentien kulmauksessa olevan asuintalon tontille. Liikennesuunnittelija vastasi, että katu ei ulotu nykyiselle asuintontille.

Tammirivin säilyminen ja liikennevaloristeykset olivat suunnitelman hyviä puolia

Tammirivin säilyminen Pitäjänmäen tiellä on suunnitelmassa hienoa. Toivottavasti puut selviävät myös kadun rakentamisesta. Se, että kadulle tulee liikennevalo-ohjattuja ylityspaikkoja, on niin ikään hyvä.

Nykyistä Pitäjänmäentien alittavaa jalankulkutunnelia ei käytetä, koska se on kapea ja pimeä. Uutta Mätäojan reunassa kulkevaa leveämpää ja laadukkaampaa alikulkua pidettiin hyvänä ideana.

Lisääntyvätkö Pitäjänmäentien ruuhkat, melu ja ilmansaasteet tulevaisuudessa

Katualueet muuttuvat suunnitelmassa kuilumaisemmiksi, kun korkeat kerrostalot ovat kadussa kiinni. Pitäjänmäentiellä autot jonoutuvat jo nyt ruuhka-aikoina. Onko tulevaisuudessa kadulla huono ilmanlaatu päästöjen ja hiukkasten takia? Onko asuintalojen suodattimet vaihdettava entistä useammin? Lisääntykö melu kadulla ja ympäröivissä asunnoissa kun se kaikuu korkeista seinistä?

Lisäksi tiedusteltiin kuinka paljon liikenne alueella kasvaa uuden rakentamisen myötä. Oltiin myös huolissaan siitä, että muuttuuko Pitäjänmäentie läpiajokaduksi.

Alueen kaupalliset palvelut

Alueella on melko vähän kaupallisia palveluita nykyisin ja kilpailua toivotaan enemmän. Ovatko uusien rakennusten kivijalkoihin suunnitellut liiketilat riittävät? Toisaalta saadaanko niihin yrittäjiä, kun alueella on tyhjilläänkin liiketilaa? Uusien liiketilojen ongelmana koettiin olevan se, ettei niihin pääse asioimaan autolla, koska pysäköintipaikkoja ei ole kadulla liiketilojen edessä.

Päiväkotipaikkojen riittävyys ja leikkipuiston säilyminen

Uusia asukkaita on tulossa alueelle lisää ja nuoret perheet muuttavat tyypillisesti uusiin asuintaloihin. Riittävätkö päiväkotipaikat tulevaisuudessa, kun niistä on jo nyt pulaa? Jos uutta päiväkotia aletaan suunnittelemaan alueelle, tulee ottaa huomioon sen saattoliikenne.

Leikkipuisto on suunnitelmassa siirretty toiseen paikkaan. Rakennetaanhan se varmasti, sillä se on alueella tärkeä palvelu.

Uusien asuinrakennusten korkeus ja ulkonäkö sekä asuntojen koko ja omistusmuoto

Alueella on tarvetta isommille perheasunnoille ja on hyvä, että niitä saadaan. Myös asuntojen omistusmuodosta oltiin kiinnostuneita.

Tilaisuudessa tuotiin esiin, että uudet rakennukset ovat korkeampia kuin nykyiset. Ovatko ne liian korkeita eli antavatko ne alueesta vääränlaisen mielikuvan? Erityisesti kulmaukseen suunniteltu 8-kerroksinen rakennus vaikutti massiiviselta.

Raide-Jokerin linjaus, Takkatien teollisuusalueen säilyminen ja Helsingin väestömäärän kasvutavoitteet syynä Patterimäen rakentamiseen

Jos Raide-Jokeri olisi linjattu Takkatien teollisuusalueen kautta, ei painetta Patterimäen rakentamiselle olisi syntynyt. Kaupungilla on liian korkeat tavoitteet väestömäärän kasvulle.

Teollisuus voisi siirtyä kauemmaksi ja antaa Helsingissä tilaa asuinrakentamiselle. Takkatien teollisuusalueella on paljon vanhoja rötisköjä, jotka voisi purkaa ja rakentaa tehokkaammin. Toisaalta tuotiin esiin se, että alueella on menestyviä yrityksiä ja alueen yritykset tarjoavat palveluja myös alueen asukkaille. Tuotiin esiin myös se, että teollisuuden ja asumisen rinnakkaiselo on sujunut alueella hyvin.

Raide-Jokerilla ei pääse Pitäjänmäen asemalle, mikä huonontaa alueen liikenneyhteyksiä.

Rakentamisen aikainen häiriö

Rakentaminen tuo nykyisille asukkaille häiriötä useaksi vuodeksi. Kuinka kauan rakentaminen alueella kestää? Miten varmistetaan se, etteivät nykyiset asuinrakennukset kärsi räjäytyksistä, joita tunnelin rakentaminen aiheuttaa? Jos nykyisiin rakennuksiin tulee halkeamia, kuka korvaa?